Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2025)0075

Zaštita financijskih interesa Europske unije – borba protiv prijevara – godišnje izvješće za 2023.

Rezolucija Europskog parlamenta od 6. svibnja 2025. o zaštiti financijskih interesa Europske unije – borba protiv prijevara – godišnje izvješće za 2023. (2024/2083(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir članak 310. stavak 6. i članak 325. stavak 5. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 25. srpnja 2024. naslovljeno „35. godišnje izvješće o zaštiti financijskih interesa Europske unije i borbi protiv prijevara – 2023.” (COM(2024)0318) (izvješće PIF 2023.),

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) za 2023.[1] i Izvješće o aktivnostima nadzornog odbora OLAF-a – 2023.[2],

– uzimajući u obzir godišnje izvješće Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) za 2023. objavljeno 1. ožujka 2024.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2020/2092 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2020. o općem režimu uvjetovanosti za zaštitu proračuna Unije[3] (Uredba o uvjetovanosti),

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede

---

1 OLAF, „24. izvješće Europskog ureda za borbu protiv prijevara, od 1. siječnja do 31. prosinca 2023.”, 2023.
2 SL C, C/2024/5658, 23.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj.
3 SL L 433 I, 22.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.

prava Unije[1] (Direktiva o zviždačima) i Izvješće Komisije od 3. srpnja 2024. o njezinoj provedbi i primjeni (COM(2024)0269),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. srpnja 2023. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2023. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2023)0800) i Rezoluciju Europskog parlamenta od 28. veljače 2024. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2023.[2],

– uzimajući u obzir odluku Komisije od 16. prosinca 2024. o neukidanju mjere naložene na temelju članka 2. stavka 2. Provedbene odluke Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. o mjerama za zaštitu proračuna Unije od povreda načelâ vladavine prava u Mađarskoj,

– uzimajući u obzir presude Suda Europske unije od 16. veljače 2022. u predmetima C-156/21[3] i C-157/21[4] te Provedbenu odluku Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. o mjerama za zaštitu proračuna Unije od povreda načelâ vladavine prava u Mađarskoj, koje se sve odnose na Uredbu o uvjetovanosti,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije[5] (preinaka) („Financijska uredba”),

– uzimajući u obzir uredbe Europskog parlamenta i Vijeća (EU) 2024/1624[6], (EU) 2024/1620[7] i Direktivu Europskog parlamenta

---

1 SL L 305, 26.11.2019., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj .

2 SL C, C/2024/6743, 26.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

3 Presuda Suda od 16. veljače 2022., *Mađarska / Europski parlament i Vijeće Europske unije*, predmet C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.

4 Presuda Suda od 16. veljače 2022., *Poljska / Europski parlament i Vijeće Europske unije*, predmet C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

5 SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.

6 Uredba (EU) 2024/1624 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2024. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma (SL L, 2024/1624, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj).

7 Uredba (EU) 2024/1620 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2024. o osnivanju Tijela za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma i izmjeni uredaba (EU) br. 1093/2010, (EU) br. 1094/2010 i (EU) br. 1095/2010 (SL L, 2024/1620, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1620/oj).

i Vijeća (EU) 2024/1640[1], sve donesene 31. svibnja 2024. te se sve odnose na sprečavanje korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, među ostalim osnivanjem Tijela za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma,

– uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima[2] (Direktiva PIF),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 16. rujna 2022. naslovljeno „Drugo izvješće o provedbi Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima” (COM(2022)0466),

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 3. srpnja 2024. o provedbi i primjeni Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (COM(2024)0269),

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike[3] (Uredba o zajedničkim odredbama),

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 24. srpnja 2024. naslovljenu „Izvješće o vladavini prava za 2024. – Stanje vladavine prava u Europskoj uniji” (COM(2024)0800),

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Jačanje borbe protiv organiziranog kriminala: Procjena zakonodavnog okvira”

---

1 Direktiva (EU) 2024/1640 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. svibnja 2024. o mehanizmima koje države članice trebaju uspostaviti radi sprečavanja korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, o izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 te izmjeni i stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2015/849 (SL L, 2024/1640, 19.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1640/oj).

2 SL L 198, 28.7.2017., str. 29., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.

3 SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.

(*„Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework”*), objavljenu u prosincu 2022.[1],

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Jačanje borbe protiv korupcije: Procjena zakonodavnog okvira i okvira politike” (*„Strengthening the fight against organised corruption: assessing the legislative and policy framework”*), objavljeno u siječnju 2023.[2],

– uzimajući u obzir studiju naslovljenu „Procjena usklađenosti mjera koje su države članice donijele radi prilagodbe svojih sustava Uredbi Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja” („EPPO”) i njezino produljenje, objavljene u prosincu 2023.[3],

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije (JOIN(2023)0012) i Prijedlog direktive Europskog Parlamenta i Vijeća od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije, zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2003/568/PUP i Konvencije o borbi protiv korupcije koja uključuje dužnosnike Europskih zajednica ili dužnosnike država članica Europske unije te o izmjeni Direktive (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća (COM(2023)0234),

– uzimajući u obzir zajedničko izvješće Europola i OLAF-a od 6. lipnja 2023. naslovljeno „Procjena prijetnji fondu NextGenerationEU (NGEU)” (*„Assessing the Threats to the NextGenerationEU fund (NGEU)*)

– uzimajući u obzir završnu napomenu Europskog ombudsmana od 12. rujna 2023. naslovljenu „Završna napomena o strateškoj inicijativi za transparentnost i odgovornost Mehanizma za oporavak i otpornost” (*„Closing note on the Strategic Initiative concerning the transparency and accountability of the Recovery and Resilience Facility”*) u vezi s predmetom SI/6/2021/PVV, otvorenim 24. veljače 2022.,

– uzimajući u obzir izvješće Europskog revizorskog suda naslovljeno „Aktivnosti Suda tijekom 2023.” objavljeno 9. listopada 2024.,

---

1 Europska komisija, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. i dr., Studija „Jačanje borbe protiv organiziranog kriminala: Procjena zakonodavnog okvira” (*„Strengthening the fight against organised crime: Assessing the legislative framework”*), Ured za publikacije Europske unije, prosinac 2022.

2 Europska komisija, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, EY i RAND Europe za Europsku komisiju, siječanj 2023.

3 Europska komisija, Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, Tipik i Spark Legal and Policy Consulting za Europsku komisiju, rujan 2023.

– uzimajući u obzir pregled Europskog revizorskog suda br. 04/2023 od 6. srpnja 2023. naslovljen „Digitalizacija upravljanja sredstvima EU-a”,

– uzimajući u obzir Posebno izvješće Eurobarometra br. 534 naslovljeno „Stavovi građana prema korupciji u EU-u 2023.”[1],

– uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 06/2023 od 13. ožujka 2023. naslovljeno „Sukobi interesa u vezi s rashodima EU-a za koheziju i poljoprivredu – Uspostavljen je relevantni okvir, no postoje nedostatci u transparentnosti i mjerama za otkrivanje”,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/785 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi programa Unije za borbu protiv prijevara i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 250/2014[2],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. siječnja 2024. o zaštiti financijskih interesa EU-a – borba protiv prijevara – godišnje izvješće za 2022.[3],

– uzimajući u obzir članak 55. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A10-0049/2025),

A. budući da, u skladu s obvezom utvrđenom u članku 325. stavku 5. UFEU-a, Komisija svake godine u suradnji s državama članicama EU-a podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o mjerama poduzetima za provedbu tog članka (poznato kao izvješće o zaštiti financijskih interesa Europske unije, izvješće PIF);

B. budući da se izvješća PIF o zaštiti financijskih interesa uglavnom temelje na informacijama koje su dostavile države članice, među ostalim podacima o otkrivenim nepravilnostima i prijevarama putem sustava za upravljanje nepravilnostima, te na podacima dobivenima iz računovodstvenog sustava Komisije (ABAC);

C. budući da se učinkovite mjere za zaštitu financijskih interesa EU-a na razini EU-a moraju provoditi na osnovi znanja utemeljenog na podacima o specifičnoj situaciji u svakoj državi članici, posebno u slučajevima koji uključuju složene kriminalne aktivnosti;

D. budući da broj otkrivenih i prijavljenih nepravilnosti pokazuje rezultate napora država članica u borbi protiv nezakonitih aktivnosti

---

1 Anketa provedena na zahtjev Glavne uprave Komisije za migracije i unutarnje poslove (DG HOME), a koordinirala ju je Glavna uprava Komisije za komunikaciju.

2 SL L 172, 17.05.2021., str. 110., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj.

3 SL C, C/2024/5730, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj.

u tom području te ih se ne bi trebalo tumačiti kao pokazatelj razine lošeg upravljanja ili razine prijevare u državama članicama;

E. budući da poveznice između pojave nepravilnosti, njihova otkrivanja i razine izvješćivanja zahtijevaju širu opću procjenu;

F. budući da bi dobro upravljanje javnim resursima i zaštita financijskih interesa EU-a u svim politikama EU-a trebali biti ključni za povećanje povjerenja građana jamčenjem pravilne i učinkovite upotrebe novca poreznih obveznika;

G. budući da bi se sustavnim smanjenjem jaza PDV-a ojačala zaštita financijskih interesa Unije, povećala porezna pravednost i povjerenje u fiskalne sustave, doprinijelo održivosti javnih financija i poduprla gospodarska kohezija među državama članicama, posebno u vrijeme proračunskog pritiska;

H. budući da zaštita proračuna EU-a uključuje više aktera na različitim razinama koji svoj mandat mogu ostvariti samo strukturiranom mrežom odnosa i koordinacijom unutar strukture za borbu protiv prijevara[1];

I. budući da je potrebno pronaći odgovarajuće rješenje za različitost pravnih i administrativnih sustava i različite razine digitalizacije u državama članicama stvaranjem jedinstvenih, interoperabilnijih i usporedivijih administrativnih sustava i sustava izvješćivanja u EU-u kako bi se učinkovito sprečavale i suzbijale prijevare i korupcija te nepravilnosti i druge povrede;

J. budući da bi na razini EU-a i država članica trebalo poticati snažnu suradnju između tijela koja provode administrativne istrage i onih koja provode kaznene istrage;

K. budući da su sustav ranog otkrivanja i isključenja i ARACHNE učinkoviti alati za zaštitu proračuna EU-a od rizika od nesolventnosti, nemara, prijevare ili nepravilnosti čiju su počinitelji privatni akteri, u slučaju sustava ranog otkrivanja i isključenja, te pristupom rudarenja podataka i utvrđivanja razine rizika u slučaju ARACHNE-a;

L. budući da kriminalne mreže koje djeluju u EU-u u potpunosti primjenjuju cijeli niz najsuvremenijih informacijskih tehnologija, uključujući umjetnu inteligenciju, kako bi što lakše vršile kriminalne aktivnosti, što predstavlja još složeniju prijetnju za proračun EU-a i novi izazov za tijela kaznenog progona te zahtijeva od strukture za borbu protiv prijevara da ubrza proučavanje upotrebe umjetne inteligencije u borbi protiv prijevara;

---

[1] OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, Komisija, Europski revizorski sud, Tijelo za sprečavanje pranja novca (AMLA), Europska investicijska banka (EIB) te tijela država članica i služba za koordinaciju borbe protiv prijevara (AFCOS).

M. budući da su poštovanje vrijednosti na kojima se EU temelji i temeljnih prava te poštovanje Povelje Europske unije o temeljnim pravima preduvjeti za pristup financijskim sredstvima EU-a;

N. budući da se mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava primjenjuje na cjelokupni proračun EU-a kao preduvjet za pristup svim fondovima EU-a i omogućuje poduzimanje mjera u slučajevima kršenja načela vladavine prava koja utječu ili bi mogla ozbiljno utjecati na dobro financijsko upravljanje proračunom EU-a ili na financijske interese EU-a;

O. budući da članak 22. Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost[1] (Uredba o Mehanizmu za oporavak i otpornost) sadržava odredbe o zaštiti financijskih interesa EU-a;

Opće napomene o izvješću PIF i o velikim prijetnjama

1. pozdravlja izvješće PIF za 2023. i analize relevantnih zaključaka sadržane u njemu te podržava njegove preporuke;

2. dijeli stajalište da učinkovita zaštita financijskih interesa Unije zahtijeva ubrzanje digitalizacije kojom se olakšava razmjena znanja, obrada podataka i povećava dostupnost podataka te kojim bi se poboljšalo upravljanje cjelokupnom strukturom za borbu protiv prijevara; smatra da bi i EU i nacionalna tijela trebali pojačati upotrebu digitalnih alata kako bi se olakšala suradnja;

3. ponavlja da je mjerljivije upravljanje aktivnostima brojnih komponenti strukture za borbu protiv prijevara usmjereno na rezultate ključno i za učinkovitu zaštitu financijskih interesa Unije i za procjenu učinkovitosti te strukture;

4. podsjeća da je čvrsta suradnja upravnih i pravosudnih tijela koja provode istrage i na razini EU-a i na razini država članica od ključne važnosti; ponovno izražava zabrinutost zbog situacije koja još uvijek nije optimalna, posebno u pogledu otkrivanja i prijavljivanja sumnji na prijevare i nepravilnosti te daljnjeg postupanja u vezi s njima, te jer postoje znatne razlike među državama članicama; stoga potiče države članice da zauzmu proaktivan pristup zaštiti financijskih interesa Unije i da poboljšaju razmjenu informacija među svojim nacionalnim tijelima te s tijelima i agencijama EU-a, među ostalim kako bi se pravodobno utvrdili i uklonili novi rizici i trendovi prijevara; naglašava činjenicu da borba protiv prijevara zahtijeva cjelovit i sveobuhvatan pristup koji obuhvaća sve faze ciklusa borbe protiv prijevara i odražava višestruke, međupovezane i međuovisne aktere i procese uspostavljene za zaštitu financijskih interesa Unije;

---

[1] SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

5. napominje da se ukupan broj slučajeva prijevara i nepravilnosti koje su prijavila nadležna tijela EU-a i nacionalna tijela znatno povećao za 9 % 2023. (13 563) u odnosu na 2022. (12 455); žali zbog činjenice da je to dosad najveća razina i nastavak rastućeg trenda posljednjih pet godina; nadalje primjećuje da je ukupno financiranje u vezi s tim slučajevima 2023. (1,90 milijardi EUR) bilo znatno više nego 2022. (1,77 milijardi EUR), što je povećanje od 7,3 %; priznaje da su usporedbe koje se temelje na petogodišnjem prosjeku prikladnije od godišnjih usporedbi za utvrđivanje situacija u stvarnom vremenu i dobivanje pouzdane analize trendova i obrazaca u višegodišnjem ciklusu provedbe brojnih programa; u skladu s time cijeni činjenicu da se izvješće PIF za 2023. odnosi na rezultate u razdoblju od 2019. do 2023.; primjećuje da porast slučajeva nepravilnosti i financiranja kojima se ne postižu pozitivni rezultati ukazuje na potrebu za povezivanjem proračuna s pokazateljima uspješnosti nadležnih institucija;

6. zabrinut je zbog općeg scenarija opisanog u višegodišnjoj analizi u izvješću PIF za 2023.; naglašava da trenutačna situacija opravdava napore koji se ulažu kako bi se osiguralo učinkovitije raspoređivanje odgovarajućih resursa i njihova učinkovitija upotreba, što zahtijeva bolje upravljanje i suradnju; ističe da su prijevare, korupcija i povrede demokracije, pravde i vladavine prava duboko međusobno povezane i da se ne mogu rješavati izolirano; poziva povjerenike za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu te za demokraciju, pravosuđe i vladavinu prava da uspostave blisku i hitnu suradnju na pokretanju inicijativa kako bi mjere i rezultati strukture za borbu protiv prijevara bili mjerljivi i opipljiviji te da ih, u skladu s obvezom preuzetom na saslušanjima o potvrdi, predstave Parlamentu; predlaže stvaranje snažnijih sinergija između Glavne uprave Komisije za proračun i drugih glavnih uprava Komisije koje rade na vladavini prava i zaštiti drugih vrijednosti EU-a, posebno Glavne uprave za pravosuđe i zaštitu potrošača, Glavne uprave za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje i Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku, kako bi se osiguralo da sve službe surađuju, a ne da su izolirane, radi učinkovitijeg odgovora na te sistemske izazove;

7. ponavlja zahtjev za holističkim pristupom u izvješćima PIF, koja se također smatraju alatom za upravljanje strukturom za borbu protiv prijevara, kako bi se pružio cjelovit pregled sinergija među svim relevantnim akterima, utvrdile najbolje prakse i riješili nedostaci; svjestan je da je, kako je istaknuto u izvješću PIF za 2023., operativna zaštita financijskih interesa Unije od prijevara, nepravilnosti i drugih nezakonitih aktivnosti povjerena nacionalnim tijelima, OLAF-u i EPPO-u te pozdravlja uvrštavanje zaključaka OLAF-a i EPPO-a u izvješće PIF za 2023.; traži dublju analizu interakcije među komponentama strukture za borbu protiv prijevara te uvođenje mjera za povećanje učinkovitosti nadležnih institucija u cilju smanjenja prijevara i nepravilnosti; traži daljnje poboljšanje tog sveobuhvatnog pristupa kako bi se pružila jasnija, potpunija i konkretnija slika općeg stanja zaštite financijskih interesa Unije koja

obuhvaća sve mjere za borbu protiv prijevara, kako na nacionalnoj razini tako i na razini EU-a;

8. pozdravlja uspješnost OLAF-a u istragama, posebno povećani broj izdanih preporuka (309 u usporedbi s 275 tijekom 2022.) i ukupnog iznosa preporučenog za financijski oporavak (1043.8 milijuna EUR u usporedbi s 426,8 milijuna EUR 2022.) u odnosu na stabilan broj otvorenih predmeta (190 tijekom 2023. i 192 tijekom 2022.) i zaključenih (265 tijekom 2023. i 256 tijekom 2022.); posebno ističe da je u razdoblju od 2019. do 2023. nakon istraga OLAF-a otkriveno više od 88 % nepravilnosti koje su utvrđene kao moguće prijevare i da su povezane s rashodima isplaćenima u okviru izravnog upravljanja; žali zbog toga što dugotrajne istrage mogu negativno utjecati na pravodobno pokretanje korektivnih mjera; ponavlja svoj zahtjev da se na temelju financijskih preporuka OLAF-a dobiju potpuni i dovoljno detaljni iznosi o sredstvima koje je Komisija stvarno vratila; također poziva Komisiju da u sljedeća izvješća o zaštiti financijskih interesa uvrsti *ad hoc* odjeljke o OLAF-u kako bi se razvila detaljnija analiza i izvješćivanje o njegovim aktivnostima i izvršenim financijskim povratima;

9. pozdravlja način na koji je EPPO, koji je operativno aktivan od lipnja 2021., razvio i povećao svoje aktivnosti, što potvrđuje broj otvorenih istraga (1371 u usporedbi s 865 tijekom 2022.), ukupno aktivnih istraga (1927 u usporedbi s 1117 tijekom 2022.) i optužnica (139 u usporedbi s 87 tijekom 2022.); cijeni detaljna izvješća EPPO-a, koja pružaju relevantne informacije o mnogim trendovima i stanju u državama članicama sudionicama; traži veću učinkovitost EPPO-a koja bi se trebala odraziti u vraćenim sredstvima, a ne samo u broju istraga;

10. naglašava dodanu vrijednost koju tijela EU-a donose zaštiti financijskih interesa Unije i borbi protiv prijevara, posebno kad je riječ o prekograničnom kriminalu, kao što pokazuju operativni rezultati EPPO-a i OLAF-a i za 2023.; ponavlja svoj poziv da se svim relevantnim uključenim akterima EU-a osiguraju odgovarajući resursi te u tom pogledu podsjeća Komisiju i Vijeće da se svaki euro potrošen na istragu i mjere borbe protiv prijevara vraća u proračun EU-a;

11. zabrinut je zbog toga što znatan financijski gubitak od prijevara povezanih s porezom na dodanu vrijednost (PDV) koje je prijavio EPPO negativno utječe na nacionalne proračune država članica i istodobno ugrožava pravedno oporezivanje i pošteno tržišno natjecanje među poduzećima na jedinstvenom tržištu; ističe činjenicu da je PDV važan resurs i za proračun Unije; smatra da je pri

kvantificiranju financijskog učinka aktivnosti EPPO-a[1] primjereno uzeti u obzir složenost temeljnih odredbi o sustavu vlastitih sredstava Unije; ističe zabrinjavajući broj istraga programa za oporavak i otpornost (233) i procijenjeni financijski gubitak (1,86 milijardi EUR); stoga traži poduzimanje odgovarajućih mjera i na nacionalnoj razini i na razini EU-a;

12. poziva Komisiju da osmisli i provede rješenja kojima se omogućuje praćenje preporuka OLAF-a i kaznenih progona EPPO-a, njihovih analiza i mjerljivosti stvarnog učinka njihova djelovanja na zaštitu proračuna Unije u pogledu povrata sredstava kojima se loše upravlja i neprikupljenih sredstava kako bi se pružilo dodatno obrazloženje za donošenje politika usmjerenih na rezultate; poziva Komisiju da obavijesti Parlament o ishodima kaznenog progona EPPO-a;

13. navodi da su komunikacija i transparentnost ključne za borbu protiv prijevara i korupcije; naglašava važnost uključivanja civilnog društva, medija i istraživačkog novinarstva u podizanje razine osviještenosti; ističe središnju ulogu medija i istraživačkog novinarstva u borbi protiv prijevara, korupcije, sukoba interesa i drugih oblika zlouporabe javnih sredstava; smatra da je zaštita medija od političkog pritiska i utjecaja ključna za zaštitu neovisnosti medija i njihove uloge nadzornika demokracije i dobrog upravljanja javnim sredstvima;

14. ističe da transparentnost ima važnu ulogu u upravljanju javnim sredstvima; potiče Komisiju i države članice da maksimalno povećaju transparentnost u korištenju sredstava, među ostalim u pogledu informacija o krajnjim korisnicima;

15. naglašava važnost uloge javnih tijela u poticanju kulture nulte tolerancije u pogledu prijevara i navodi da su komunikacija i transparentnost ključne za borbu protiv prijevara i korupcije; naglašava važnost uključivanja civilnog društva, privatnog sektora, medija i istraživačkog novinarstva u podizanje razine osviještenosti; potiče Komisiju da pruži potporu tim relevantnim akterima u obliku programa osposobljavanja, financiranja i svih drugih mjera potrebnih za osiguravanje njihove neovisnosti od vanjskog utjecaja i od nezakonitog državnog nadzora, zastrašivanja i pokušaja ugrožavanja njihove legitimnosti, u skladu s temeljnim pravima EU-a i vladavinom prava; poziva Komisiju da diljem EU-a pokrene kampanju za podizanje razine osviještenosti o rizicima lažnih vijesti, pogrešnih informacija i uvjerljivog krivotvorenog sadržaja u slučajevima prijevara u projektima koje financira EU;

16. zabrinut je zbog jasnog upozorenja EPPO-a i Europola o sve većoj prisutnosti skupina organiziranog kriminala iza najrelevantnijih

---

[1] Odluka Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom, (SL L 424, 15.12.2020., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj).

slučajeva prekogranične prijevare; napominje da se u godišnjem izvješću EPPO-a navodi 209 istraženih kaznenih djela koja se odnose na kriminalne organizacije usmjerene na PIF u njegovim aktivnim istragama do kraja 2023.; shvaća da organizirani kriminal znatno utječe na resurse Unije i da se razmjer prijevara koje utječu na financijske interese Unije, posebno na prihodovnoj strani proračuna, može objasniti samo velikom uključenošću skupina koje se bave teškim organiziranim kriminalom; svjestan je da trenutačni alati za analizu i izvješćivanje ne omogućuju njihovu kvantifikaciju na način koji je zadovoljavajući za procjenu učinkovitosti ili nedostataka postojećih mjera i politika; poziva Komisiju da brzo pokrene sve potrebne mjere za rješavanje problema analize i izvješćivanja;

17. smatra da nedostatak učinkovitog prenošenja nacionalnog zakonodavstva u mnogim državama članicama i neusklađenost nacionalnih zakonodavstava omogućavaju organiziranim kriminalnim skupinama provođenje niza nezakonitih prekograničnih aktivnosti u područjima koja utječu na financijske interese Unije; stoga ponovno poziva na reviziju Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP o borbi protiv organiziranog kriminala[1] i na uvođenje nove zajedničke definicije organiziranog kriminala, posebno uzimajući u obzir upotrebu korupcije, nasilja, prijetnji ili zastrašivanja kako bi se stekla kontrola nad gospodarskim aktivnostima ili nabavom;

18. ističe rezultate istraživanja Eurobarometra iz 2023. o „Stavovima građana prema korupciji u EU-u 2023.”, koji pokazuju da je korupcija ozbiljan problem za građane i poduzeća u EU-u; smatra da korupcija na visokoj razini, među ostalim u institucijama EU-a, ne utječe samo na financijske interese Unije i gospodarstvo EU-a u cjelini, nego i potkopava povjerenje građana u demokratske institucije u EU-u i državama članicama; ističe da se organizirane kriminalne skupine sve više koriste korupcijom kako bi se infiltrirale u javnu upravu i ostvarile gospodarske prednosti;

19. ističe da je EPPO, kad je riječ o slučajevima korupcije, do kraja 2023. prijavio 131 istraženo kazneno djelo (2022. bilo je 87 slučajeva) i da je u razdoblju od 2019. do 2023. 11 zemalja prijavilo 65 slučajeva Komisiji putem IMS-a[2] te da prijavljeni nepravilni iznosi u vezi s takvim predmetima iznose oko 50,5 milijuna EUR; poziva Komisiju da od EPPO-a zatraži da obavijesti Parlament o tome koliko je od tih 50,5 milijuna EUR vraćeno;

20. prima na znanje da su u državama članicama uspostavljene strategije za borbu protiv korupcije; traži evaluaciju i periodičnu reviziju tih strategija; naglašava da je važno uzeti u obzir i u potpunosti

---

1 SL L 300, 11.11.2008., str. 42., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj.

2 Elektronički sustav razvijen za prijavljivanje nepravilnosti koje se smatraju prijevarom i nepravilnosti koje se ne smatraju prijevarom otkrivenih u državama članicama i kojem se koristi 35 zemalja.

razmotriti preporuke koje se odnose na borbu protiv korupcije za pojedine zemlje;

21. prima na znanje napore koje Komisija ulaže u sprečavanje i rješavanje slučajeva sukoba interesa u upravljanju financijskim resursima Unije; primjećuje da je u razdoblju od 2019. do 2023. putem IMS-a prijavljeno 419 slučajeva u vezi sa sukobom interesa (u razdoblju od 2018. do 2022. bilo je 375 slučajeva), što ukupno iznosi oko 112 milijuna EUR; naglašava da je Revizorski sud u svojem revizijskom radu[1] naveo da je glavni izvor informacija o sukobu interesa IMS te da se količina i kvaliteta podataka zabilježenih u IMS-u razlikuju među državama članicama; ističe da države članice, ako smatraju da je sukob interesa manji dio šireg slučaja prijevare, ne prijavljuju slučajeve koji se odnose na sukob interesa; poziva Komisiju da donese potrebne inicijative kako bi se osiguralo dosljedno i primjereno detaljno izvješćivanje o navedenim situacijama u IMS-u; poziva da se odredbe o sukobu interesa primjenjuju na način kojim se jamči pravna sigurnost, da se temelje na jasnoj i razmjernoj procjeni rizika te da se nadležnim tijelima omogući njihova praktična provedba;

Prihodi

22. primjećuje da je 2023. ukupan broj nepravilnosti koje se smatraju i onih koje se ne smatraju prijevarom u vezi s tradicionalnim vlastitim sredstvima (5118 u usporedbi s 4661 tijekom 2022.) bio 10 % veći od petogodišnjeg prosjeka (od 2019. do 2023.), ali da se iznos smanjio za 12 % na 478 milijuna EUR (u usporedbi sa 783 milijuna EUR do kraja 2022.); žali zbog toga što, iako podaci pokazuju bolji povrat za slučajeve koji se ne smatraju prijevarom (82 %), stopa povrata za slučajeve koji se smatraju prijevarom ostaje nepromijenjena i iznosi 25 %, što je i dalje nisko i neravnomjerno raspoređeno među državama članicama;

23. ističe da je Komisija 2023. smatrala da je u samo pet novih izvješća o otpisu koja su joj podnijele države članice na zadovoljavajući način dokazano da su tradicionalna vlastita sredstva izgubljena zbog razloga koji se ne mogu pripisati predmetnim državama članicama i da potonje nisu financijski odgovorne za gubitak; konstatira, s druge strane, da je u 81 predmetu, u iznosu od gotovo 69 milijuna EUR, Komisija smatrala da države članice nisu na zadovoljavajući način

---

[1] Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 01/2019 od 10. siječnja 2019. naslovljeno „Borba protiv prijevara u rashodima EU-a”, odlomci od 23. do 28., tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 06/2019 od 16. svibnja 2019. naslovljeno „Borba protiv prijevara u rashodima EU-a za koheziju”, odlomci od 47. do 57. i tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 06/2023 od 13. ožujka 2023. naslovljeno „Sukob interesa u rashodima EU-a za koheziju i poljoprivredu – uspostavljen je okvir, ali postoje nedostaci u mjerama transparentnosti i otkrivanja”, odlomak 80.

dokazale da su tradicionalna vlastita sredstva izgubljena zbog razloga koji im se ne mogu pripisati te da su stoga financijski odgovorne za gubitak; stoga zaključuje da države članice imaju prostora za poboljšanje prikupljanja tradicionalnih vlastitih sredstava;

24. naglašava da je važno da države članice ispune svoju odgovornost za prikupljanje tradicionalnih vlastitih sredstava kako bi se osigurala pravedna raspodjela tereta financiranja rashoda EU-a među državama članicama te održali jednaki uvjeti za gospodarske subjekte na jedinstvenom tržištu; poziva države članice da pojačaju napore za poboljšanje učinkovitosti aktivnosti svojih nacionalnih uprava u području povrata, nakon otkrivanja nepravilnosti i prijevara povezanih s PDV-om, kako bi se povećao iznos tradicionalnih vlastitih sredstava koji se stavlja na raspolaganje u proračunu EU-a; potvrđuje da se jaz u ispunjavanju obveza u pogledu PDV-a ne odnosi samo na prijevare i utaju, već obuhvaća i PDV izgubljen zbog nesolventnosti, stečaja, administrativnih pogrešaka i pravne optimizacije poreza; smatra, međutim, da prijevare u vezi s PDV-om, kao što su prijevare unutar Zajednice s nepostojećim trgovcem, znatno doprinose nesukladnosti s PDV-om te ponavlja svoj poziv na rješavanje tog pitanja digitalnim sredstvima, zaštitom pravila o PDV-u od prijevara i jačom suradnjom između nacionalnih poreznih tijela i nadležnih istražnih tijela EU-a;

25. prima na znanje trenutačni pravni okvir koji se odnosi na suradnju s OLAF-om, EPPO-om i Eurofiscom; poziva Komisiju da ubrza postupak revizije postojećeg pravnog okvira kako bi se pružila jasna pravna osnova za izravnu suradnju Eurofisca i EPPO-a; potiče OLAF da maksimalno poveća mogućnosti koje nude prakse uzajamne administrativne pomoći za otkrivanje i identificiranje carinskih prijevara i povezanih prijevara u vezi s PDV-om te da bez odgode prijavi takve slučajeve EPPO-u; naglašava da je EPPO 2023. utvrdio prijevare u vezi s PDV-om u oko 20 % svojih aktivnih slučajeva (873 slučaja), što je druga najčešća vrsta kaznenih djela nakon prijevara u vezi s rashodima koji nisu u vezi s javnom nabavom (1586 slučajeva); zabrinut je zbog sve većeg sudjelovanja skupina organiziranog kriminala u operacijama prijevara u vezi s PDV-om te zbog utvrđenih veza između te vrste prijevara i drugih vrsta vrlo teških kaznenih djela, kao što je pranje novca;

26. ponavlja svoj poziv Komisiji da ponovno razmotri prag od 10 milijuna EUR utvrđen u Direktivi PIF, koji ima velik utjecaj na aktivnosti EPPO-a u slučajevima prijevara u vezi s PDV-om; smatra da je situacija nejasna zbog različitih tumačenja metodologija za izračun tog praga; naglašava da postojeći prag ograničava odvraćanje i omogućuje počiniteljima da traže najslabiju nadležnost kako bi izbjegli intervenciju EPPO-a; smatra da bi se revizijom Direktive o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima trebao ukloniti prag ili ga znatno smanjiti; poziva Komisiju da u međuvremenu pruži

odgovarajuće smjernice o metodi izračuna za slučajeve prije izmjene Direktive o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima;

27. napominje da nepostojanje raščlanjenih regionalnih i sektorskih podataka o jazu PDV-a sprečava utvrđivanje područja koja su najizloženija riziku od prijevara i utaje; poziva Komisiju da uvede usklađeni sustav za mjerenje jaza PDV-a koji uključuje teritorijalnu i sektorsku dimenziju, čime bi se omogućio razvoj strategija za borbu protiv prijevara koje su snažnije utemeljene na dokazima i usmjerenije;

28. naglašava važnost djelotvorne i učinkovite suradnje između OLAF-a i EPPO-a u tom specifičnom sektoru prihoda i smatra da bi se odgovarajućim otkrivanjem i prijenosom podataka EPPO-u od strane OLAF-a mogla povećati naplata PDV-a i carinskih prihoda za proračun EU-a te izbjeći sva preklapanja aktivnosti tih dvaju ureda;

29. naglašava da fragmentacija informatičkih sustava među nacionalnim poreznim upravama otežava učinkovitost borbe protiv prijevara u vezi s PDV-om i ograničava potencijal za sinergije između nacionalnih tijela i tijela EU-a;

Rashodi

30. zabrinut je zbog visokih razina prijevara i nepravilnosti otkrivenih 2023. i 2022. u okviru zajedničke poljoprivredne politike, i u području ruralnog razvoja i u potpori poljoprivredi; napominje da podaci potvrđuju obrasce i rizike utvrđene prethodnih godina; primjećuje da su se nepravilnosti koje se smatraju prijevarom prijavljene u području ruralnog razvoja povećale tijekom razdoblja od 2019. do 2023., uglavnom zbog sve većeg broja nepravilnosti otkrivenih za programsko razdoblje od 2014. do 2020.; napominje da se u razdoblju od 2019. do 2023. broj nepravilnosti u području ruralnog razvoja koje se ne smatraju prijevarom stalno povećavao u skladu s provedbom programa;

31. primjećuje da su u kohezijskoj politici broj i financijski iznosi nepravilnosti koje se ne smatraju prijevarom prijavljenih za programsko razdoblje od 2014. do 2020. znatno niži od onih prijavljenih tijekom prvih 10 godina provedbe programskog razdoblja od 2007. do 2013.; ističe da je stopa[1] otkrivanja prijevara (0,53 %) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. slična stopi otkrivanja nepravilnosti za programsko razdoblje od 2007. do 2013., dok je

[1] Stopa otkrivanja prijevara (FDR) izračunava se kao postotak nepravilnih financijskih iznosa u vezi s nepravilnostima koje se smatraju prijevarom u ukupnim plaćanjima. Stopa otkrivanja nepravilnosti (IDR) izračunava se kao postotak nepravilnih financijskih iznosa u vezi s nepravilnostima koje se ne smatraju prijevarom u ukupnim plaćanjima.

stopa otkrivanja nepravilnosti (0,67 %) znatno niža od stope zabilježene za programsko razdoblje od 2007. do 2013. (2,5 %); napominje da pojedinačne nepravilnosti koje uključuju visoke financijske iznose znatno utječu na stopu otkrivanja prijevara; traži dodatno pojašnjenje korelacije između stope otkrivanja prijevara i pojave prijevara;

32. pozdravlja analitičko izvješće OLAF-a naslovljeno „Prijevare i nepravilnosti po područjima kohezijske politike – usporedba rizika” (*„Fraud and irregularities by areas of the cohesion policy – comparing risks”*), u kojem se upućuje na informacije država članica za programsko razdoblje 2014. – 2020. do prosinca 2023. i utvrđuju područja koja su posebno izložena riziku od prijevara (kao što su ulaganja u okoliš, klimatske promjene i prijelaz na niskougljično gospodarstvo, istraživanja, razvoj i inovacije); napominje da su najviši financijski iznosi u slučajevima prijevare bili u području zaštite okoliša i istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija;

33. ponovno izražava zabrinutost zbog dugotrajnih administrativnih postupaka za rješavanje prijavljenih slučajeva prijevare; ističe da su u razdoblju od 2019. do 2023. u okviru zajedničke poljoprivredne politike u prosjeku bile potrebne gotovo četiri godine od početka nepravilnosti kako bi se pojavila sumnja na prijevarnu aktivnost, a gotovo tri godine nakon što je predmet prijavljen Komisiji; ističe da je za slučajeve povezane s kohezijskom politikom u prosjeku i tijekom razdoblja od 2014. do 2020. bilo potrebno oko godinu i pol da se pojavi sumnja da je počinjena prijevara i više od dvije godine da se zatvori slučaj prijevare nakon što je prijavljen Komisiji; traži od Komisije da intenzivira dijalog s tijelima država članica i da ih savjetuje kako bi se skratilo trajanje administrativnih postupaka;

34. primjećuje da je za izravno upravljanje od 2019. do 2023. OLAF naveden kao izvor otkrivanja nepravilnosti koje se smatraju prijevarom za 88,4 % stavki povrata, što odgovara 92,1 % ukupnih iznosa povrata; traži od Komisije da pruži jasne informacije o podacima i mjerama poduzetima za poboljšanje brzog oporavka, među ostalim podatke o ukupnim razinama povrata za nepravilnosti koje se smatraju prijevarom i one koje se ne smatraju prijevarom;

35. naglašava da se u situacijama u kojima se unatoč preventivnim mjerama otkriju nepravilnosti koje se smatraju ili ne smatraju prijevarom, povratom štite financijski interesi Unije, čime se omogućuje pravilna provedba politika EU-a i povrat isplaćenih rashoda koji nisu u skladu sa zahtjevima za financiranje; ističe zaključke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda br. 07/2024[1] koji se odnose na razdoblje od 2014. do 2020., za koje

---

[1] Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 07/2024 od 7. svibnja 2024. naslovljeno „Komisijini sustavi za povrat nepravilnih rashoda EU-a – Postoji potencijal za brži povrat većeg iznosa”.

su prijavljeni nepravilni rashodi iznosili 14 milijardi EUR, što će se isplatiti povratom; naglašava da je potrebno ubrzati postupak povrata utvrđivanjem jasnih rokova i izricanjem kazni za kašnjenja kako bi se sredstva što prije vratila u proračun EU-a; poziva Komisiju da predloži odgovarajuće mjere za pružanje potpunih informacija o nepravilnim rashodima i korektivnim mjerama koje su poduzete u vezi s tim;

36. naglašava da je nakon poduzimanja potrebnih korektivnih mjera važno poduzeti daljnje mjere kako bi se izvukle pouke iz slučajeva prijevare i poboljšali postupci za sprečavanje sličnih slučajeva u budućnosti; u tom pogledu smatra da je važno da države članice temeljito prate slučajeve te analiziraju čimbenike koji omogućuju prijevaru i procjenjuju potrebu za revizijom svojih sustava upravljanja i kontrole;

37. shvaća da, s obzirom na to da Vijeće nije podržalo njezine inicijative 2004. i 2014., Komisija nije spremna iznijeti još jedan zakonodavni prijedlog za uzajamnu administrativnu pomoć u područjima potrošnje EU-a koja sada ne predviđaju tu praksu; potiče Komisiju da iskoristi reviziju Uredbe o OLAF-u[1], kojom mu se već daje proširenu mandat za koordinaciju djelovanja država članica kako bi se dodatno razradile postojeće odredbe u cilju popunjavanja te praznine;

38. napominje da su organizacije civilnog društva ključan element dinamičnog demokratskog društva jer osiguravaju široku pokrivenost različitih stajališta u javnim raspravama; uviđa da te organizacije mogu primiti sredstva Unije za potporu svojem radu kojim doprinose demokratskom dijalogu i sudjelovanju javnosti; prima na znanje da je EU jedan od najvećih globalnih financijera organizacija civilnog društva; naglašava da je transparentnost na sastancima dionika ključna za demokratski integritet i da bi se trebala jednako primjenjivati na sve subjekte koji surađuju s institucijama EU-a; naglašava da se jasnim dokumentiranjem i otkrivanjem takvih interakcija jača povjerenje javnosti i demokratska odgovornost; naglašava da bi lobiranje trebalo biti transparentno, uz potpuno otkrivanje svih uključenih strana; napominje da neki članovi Odbora za proračunski nadzor navode da su sporazumi o dodjeli bespovratnih sredstava koje je Komisija sklopila sa svim vrstama korisnika uključivali detaljne aktivnosti lobiranja, što bi se moglo protumačiti kao potencijalno uplitanje u unutarnje donošenje odluka u Uniji; prima na znanje nedavno tematsko izvješće Europskog revizorskog suda o transparentnosti financiranja sredstvima EU-a

---

[1] Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

dodijeljenim nevladinim organizacijama[1], u kojem se navodi da je upotreba sredstava EU-a za zagovaranje nevladinih organizacija zakonita i potvrđuje da je u skladu s pravnim zahtjevima EU-a u pogledu transparentnosti kako su utvrđeni u Financijskoj uredbi EU-a, ali istodobno upućuje na činjenicu da bi trebalo učiniti više kako bi se poboljšala transparentnost financiranja EU-a koje primaju svi korisnici; u tom pogledu poziva Komisiju da provede preporuke Europskog revizorskog suda u pogledu provjere osobnih izjava u sustavu financijske transparentnosti EU-a te da proaktivno prati poštuju li korisnici temeljne vrijednosti i načela EU-a; nadalje podsjeća na tematsko izvješće br. 05/2024[2]; naglašava potrebu da tajništvo registra transparentnosti EU-a poboljša svoje sustavne provjere osobnih izjava subjekata koji se prijavljuju kao „nevladine organizacije, platforme, mreže i slično”; primjećuje da bi takve sustavne provjere mogle kao osnovu imati skup kriterija, uključujući neprofitni status, ciljeve u vezi s javnom koristi i neovisnošću, kako bi se ojačalo povjerenje u sve subjekte upisane u registar transparentnosti EU-a, te da bi ih trebalo poduprijeti strogim zahtjevima u pogledu odgovornosti i transparentnosti;

39. smatra da bi pri procjeni modela provedbe za rashode EU-a trebalo uzeti u obzir osjetljivost različitih opcija na prijevare i druge zlouporabe; poziva Komisiju da osigura da se iskustva stečena u osmišljavanju i provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući preporuke koje su joj uputili Europski revizorski sud i Parlament, uzmu u obzir u budućim instrumentima financiranja EU-a, posebno u Višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2027.; ističe da nedostaci utvrđeni u provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost, uključujući rizike od prijevara, dvostruko financiranje i nedostatak transparentnosti, moraju poslužiti kao pouka za buduće financijske okvire EU-a; protivi se svakoj replikaciji modela Mehanizma za oporavak i otpornost u njegovu sadašnjem obliku te naglašava da svako buduće financiranje koje se temelji na uspješnosti mora biti popraćeno znatno strožim zaštitnim mjerama, zahtjevima u pogledu transparentnosti i mehanizmima za sprečavanje prijevara kako bi se osiguralo dobro upravljanje sredstvima EU-a;

NextGenerationEU i Mehanizam za oporavak i otpornost

40. cijeni napore koje je Komisija uložila u reviziju 27 planova za oporavak i otpornost kako bi se prilagodila poremećajima na energetskom tržištu nakon opće ruske invazije na Ukrajinu;

---

1 Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 11/2025 od 7. travnja 2025. naslovljeno „Transparentnost financiranja sredstvima EU-a dodijeljenim nevladinim organizacijama – Unatoč ostvarenom napretku, i dalje nema pouzdanog pregleda”.

2 Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 05/2024 od 17. travnja 2024. naslovljeno „Registar transparentnosti EU-a – sadržava korisne, ali ograničene informacije o aktivnostima lobiranja”.

napominje da se očekuje da će integracija plana REPowerEU u planove za oporavak i otpornost doprinijeti smanjenju ovisnosti o ruskim fosilnim gorivima i povećati europsku samodostatnost;

41. podsjeća, međutim, da se mogu primijetiti kašnjenja u provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost te poziva Komisiju da pomno pratiti situaciju, posebno prema kraju životnog ciklusa Mehanizma za oporavak i otpornost, kako bi se osiguralo da države članice primjereno štite financijske interese EU-a i da se novac poreznih obveznika EU-a primjereno troši;

42. naglašava da su snažni sustavi upravljanja i kontrole važni za sprečavanje prijevara jer odvraćaju kriminalce od pokušaja prijevare javnih tijela; izražava zabrinutost zbog opetovanih opažanja Revizorskog suda koja upućuju na postojane nedostatke u provedbi sustava kontrole u državama članicama jer se time stvara rizik u pogledu dostupnosti cjelovitih i točnih podataka povezanih sa zahtjevima za plaćanje te pristupa tim zahtjevima za potrebe kontrole, kao i u pogledu djelotvornog funkcioniranja sustava kontrole u državama članicama u svrhu zaštite financijskih interesa EU-a; žali zbog toga što u nekoliko država članica sustavi kontrole nisu bili u potpunosti funkcionalni kad su se počeli provoditi nacionalni planovi za oporavak i otpornost te naglašava da takvi problemi predstavljaju rizik za pravilnost plaćanja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost i za zaštitu financijskih interesa EU-a; poziva Komisiju da se pobrine za to da države članice bez odgode isprave nedostatke utvrđene u svojim okvirima kontrole, među ostalim provedbom preporuka koje joj je uputio Europski revizorski sud;

43. primjećuje da se Komisijin okvir za kontrolu Mehanizma za oporavak i otpornost prvenstveno oslanja na odgovornost država članica za zaštitu financijskih interesa EU-a; poziva Komisiju da zadrži visoku razinu pozornosti na tome da države članice ispunjavaju posebne ključne etape revizije i kontrole dodane tim planovima za oporavak i otpornost koji nisu bili dovoljno pouzdani te da nastavi ulagati napore u uklanjanje nedostataka u pogledu odgovornosti; prima na znanje mjere koje je Komisija pokrenula na temelju preporuka Europskog revizorskog suda o utvrđenim nedostacima sustava kontrole i izvješćivanja nekih država članica; potiče Komisiju da, kad god je to potrebno, brzo poduzme odlučne mjere te da u potpunosti iskoristi odredbe Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost ako u sustavima kontrole država članica i dalje bude nedostataka;

44. s ozbiljnom zabrinutošću napominje da je u tematskom izvješću Europskog revizorskog suda br. 14/2024 utvrđeno da bi klimatski učinak zelene potrošnje u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost mogao biti precijenjen za do 34,5 milijardi EUR, pri čemu bi učinak nekih projekata na energetsku tranziciju mogao biti minimalan ili bi oni čak mogli nanijeti štetu okolišu, uz istodoban porast rizika od prijevara;

45. traži da se u okviru proračuna EU-a i Mehanizma za oporavak i otpornost uspostave jasni i mjerljivi kriteriji za zelena ulaganja čime bi se osiguralo da sredstva primaju samo projekti koji na znatan i dokazan način utječu na okoliš i gospodarstvo jer bi se time povećala odgovornost i dugoročna održivost uz smanjenje rizika od prijevara;

46. primjećuje da se za Mehanizam za oporavak i otpornost 2023. u izvješću PIF za 2023. navodi broj slučajeva sumnje na prijevaru koje je prijavila Komisija (15) i broj revizija (13, u usporedbi sa 16 provedenih 2022.), ali ne uključuje zabrinjavajuće velik broj istraga EPPO-a (233 istrage odnosile su se na programe za oporavak i otpornost, s procijenjenim financijskim gubitkom od 1,86 milijardi EUR); zabrinut je zbog mogućeg povećanja broja slučajeva prijevare, korupcije, dvostrukog financiranja i sukoba interesa u nadolazećim godinama te potiče Komisiju i države članice da brzo djeluju kako bi se osiguralo dobro upravljanje i pravedna raspodjela sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost;

47. poziva Komisiju da uvede obvezno prijavljivanje prijevara putem sustava za upravljanje nepravilnostima za sve slučajeve povezane s Mehanizmom za oporavak i otpornost, osiguravajući pritom sustavno evidentiranje i praćenje nepravilnosti i prijevara koje utječu na sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost; sa zabrinutošću primjećuje nedostatak transparentnosti u izvješćivanju o prijevarama povezanima sa sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost te ustraje u tome da sve države članice poštuju standardizirane obveze izvješćivanja;

48. traži od OLAF-a da nastavi s analizom rizika, koja je 2023. stavljena na raspolaganje državama članicama zajedno s ažuriranom verzijom „okvira rizika Mehanizma za oporavak i otpornost” te osposobljavanjem i seminarima za tijela država članica; podržava upotrebu sustava za upravljanje nepravilnostima za izvješćivanje o nepravilnostima u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; ponovno poziva Komisiju, specijalizirane agencije i tijela EU-a, kao i države članice, da aktivno surađuju kako bi se osigurala zaštita financijskih interesa EU-a pri provedbi Instrumenta Europske unije za oporavak;

49. primjećuje da je Komisija u okviru Smjernica za planove za oporavak i otpornost donijela[1] Prilog IV. o okviru za smanjenje i povrate u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; shvaća da je smanjenje plaćanja izvedivo ako još postoje plaćanja koja je potrebno izvršiti; podsjeća da Mehanizam za oporavak i otpornost završava 2026.; ističe da se povrat može pokrenuti samo kad nema daljnjih obroka; zabrinut je zbog činjenice da se taj postupak oporavka, pozajmljen modelom provedbe kohezijskih fondova, pokazao iznimno neučinkovitim i da je odustao od postojećeg višegodišnjeg

---

1 Obavijest Komisije – Ažurirane Smjernice za planove za oporavak i otpornost (C(2024)4618).

financijskog okvira; duboko žali zbog činjenice da do kraja 2023. u ABAC-u nije bilo naloga za povrat sredstava u vezi s Mehanizmom za oporavak i otpornost te da države članice i dalje nisu obvezne prijaviti nepravilnosti povezane s Mehanizmom za oporavak i otpornost sustavom za upravljanje nepravilnostima;

50. ponavlja da bolja transparentnost ima ključnu ulogu u otkrivanju prijevara i odvraćanju prevaranata; ponavlja svoje nezadovoljstvo tumačenjem pojma „krajnji primatelj” u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost koji je podržala Komisija; odbacuje nepotpuno i zavaravajuće tumačenje Komisije[1]; napominje da, čak i u skladu sa smjernicama[2] Komisije, „krajnji primatelj” je „posljednji subjekt” koji prima sredstva za mjeru Mehanizma za oporavak i otpornost te da se svi početni ili posrednički primatelji financiranja, kao što su ministarstva ili agencije koje djeluju samo kao distributeri sredstava, ne bi trebali smatrati „posljednjim subjektom”; ponovno traži od Komisije da od država članica zatraži da pruže informacije o „krajnjem primatelju” ili „posljednjem subjektu” i da od država članica ne prihvaćaju informacije o „primateljima druge razine” koje nisu u skladu sa sporazumom suzakonodavaca; poziva Komisiju da preispita svoje smjernice navođenjem slučajeva i primjera kojima se ta odredba može pojasniti i koji će biti čvrsta referenca nacionalnim tijelima kako bi se potaknula primjerena razina transparentnosti i ujednačeno tumačenje u svim državama članicama; naglašava da, ako Komisija i dalje bude odbijala osigurati potpunu transparentnost, Parlament će morati razmotriti sve dostupne mjere za provedbu usklađenosti;

51. zabrinut je zbog mišljenja[3] Europskog revizorskog suda o sve većem riziku da se sredstva EU-a dvaput troše na istu mjeru i da se dvaput raspodjeljuju na isto djelovanje; shvaća da se odgovarajuće mjere u sličnim područjima, kao što su prometna i energetska infrastruktura, financiraju i iz proračuna EU-a i iz Mehanizma za oporavak i otpornost jer se iz Fonda EU-a za oporavak od pandemije financiraju mjere slične onima obuhvaćenima standardnim programima EU-a; priznaje da je komplementarnost između Mehanizma za oporavak i otpornost i drugih instrumenata EU-a dopuštena, ali primjećuje da bi

---

1 Odgovori Komisije na tematsko izvješće Europskog revizorskog suda od 2. rujna 2024. naslovljeno „Iskorištavanje sredstava iz Mehanizma za oporavak i otpornost – Napreduje se uz kašnjenja te i dalje postoje rizici za dovršetak mjera te stoga i za postizanje ciljeva RRF-a”, str. 4.

2 Obavijest Komisije – Ažurirane Smjernice za planove za oporavak i otpornost (C(2024)4618).

3 Tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 22/2024: „Dvostruko financiranje iz proračuna EU-a – U sustavima kontrole nedostaju ključni elementi za ublažavanje povećanog rizika uzrokovanog modelom financiranja koje nije povezano s troškovima primijenjenim na Mehanizam za oporavak i otpornost” i njegova godišnja izvješća o izvršenju proračuna EU-a za financijsku godinu 2022.

to moglo dovesti do ostvarivanja ključnih etapa koje se u potpunosti financiraju sredstvima koja nisu dio Mehanizma za oporavak i otpornost jer on nije povezan s nadoknadom stvarno nastalih troškova, već se njime nagrađuje ostvarenje ključnih etapa i ciljnih vrijednosti; naglašava da nekoliko razina upravljanja, fragmentirano IT okruženje i ograničena razmjena podataka ili upotreba alata za rudarenje podataka kao što je ARACHNE sprečavaju otkrivanje dvostrukog financiranja te stoga postojeći kontrolni mehanizmi mogu biti nedovoljni za primjereno ublažavanje tog povećanog rizika; smatra da nepostojanje izravnog pristupa cjelovitom popisu krajnjih primatelja Mehanizma za oporavak i otpornost ograničava Komisiju u otkrivanju potencijalnih slučajeva dvostrukog financiranja; smatra da mjere opreza koje su donijele neke države članice kako bi se izbjeglo kombiniranje Mehanizma za oporavak i otpornost s drugim instrumentima EU-a doprinose ublažavanju rizika od dvostrukog financiranja; poziva Komisiju da pojača praćenje u tom pogledu;

52. primjećuje da države članice u svoje planove za oporavak i otpornost mogu uključiti mjere bez procijenjenih troškova ili procijenjene troškove koje iznose nula[1]; također ističe da su te ključne etape „bez troškova” glavni referentni okvir za procjenu pravilne upotrebe sredstava Mehanizma za oporavak i otpornost u predviđene svrhe; shvaća da se plaćanja za te ključne etape „bez troškova” ili s „s nultom stopom troškova” izvršavaju nakon postizanja ključnih etapa, neovisno o nastalim troškovima, u skladu s pristupom „financiranja koje nije povezano s troškovima” u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost; primjećuje, međutim, da je zbog takvih ključnih etapa nemoguće provjeriti dobro upravljanje isplaćenim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost jer se ta sredstva isplaćuju u vezi s ključnom etapom za koju nisu iskorištena; poziva Komisiju da ponovno razmotri svoju pretpostavku da mjera „s nultom stopom troškova” ne može rezultirati dvostrukim financiranjem, neovisno o tome koriste li se za njezinu provedbu drugi fondovi EU-a; snažno poziva Komisiju da pojača kontrole mjera „s nultom stopom troškova” i da državama članicama pruži smjernice o tome kako riješiti pitanje financijske strukture predmetnih mjera kako bi se spriječio takav rizik;

53. ponavlja svoj poziv Komisiji da zadrži odgovarajuće postupke *ex post* revizije i da obrati posebnu pozornost na rizik od poništenja nakon plaćanja za postizanje prethodno revidiranih ciljeva za koje je ocijenjeno da su u zadovoljavajućoj mjeri ispunjeni;

54. nadovezuje se na stratešku inicijativu Ombudsmana, pokrenutu u veljači 2022. i zaključenu u rujnu 2023., koja se odnosi na transparentnost i odgovornost u pogledu Mehanizma za oporavak i otpornost, čije rezultate u potpunosti podržava; pozdravlja

---

[1] Radni dokument službi Komisije od 22. siječnja 2021. naslovljen „Smjernice za planove oporavka i otpornosti država članica” (SWD(2021)0012).

kontinuirani dijalog između Komisije i Ombudsmana radi rješavanja otkrivenih neoptimalnih situacija, posebno u pogledu tablice pokazatelja i proaktivnog objavljivanja dokumenata povezanih s Mehanizmom za oporavak i otpornost;

Digitalizacija i transparentnost za jačanje borbe protiv prijevara

55. pozdravlja politički dogovor postignut o predloženoj preinaci teksta Financijske uredbe; smatra da će se proširenjem područja primjene sustava EDES na podijeljeno upravljanje i donošenjem pravne osnove za upotrebu alata ARACHNE kao modela za alat za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika na razini EU-a ojačati zaštita financijskih interesa EU-a; podsjeća na pozive iz prethodnih izvješća da se osigura da sve države članice upotrebljavaju alate za rudarenje podataka, posebno ARACHNE, kako bi se osigurali standardi za pravodobno i savjesno izvješćivanje;

56. dijeli stajalište da IMS, sustav putem kojeg države članice izvješćuju Komisiju o nepravilnostima i prijevarama koje utječu na proračun EU-a, ima potencijal za veću interoperabilnost s drugim korporativnim alatima Komisije, kao što su ARACHNE i EDES, te s digitalnim alatima u državama članicama; traži da ga se, nakon preinake Financijske uredbe, obavijesti o napretku sučelja EDES-IMS i o mogućoj upotrebi podataka IMS-a u okviru alata za rudarenje podataka i utvrđivanje razine rizika (ARACHNE);

57. ponavlja svoj poziv na povećanje interoperabilnosti među podatkovnim sustavima i na usklađivanje izvješćivanja, praćenja i revizije u Uniji; svjestan je međusektorske prirode interoperabilnosti te cijeni donošenje Akta o interoperabilnoj Europi[1];

58. ističe zaključke pregleda Europskog revizorskog suda br. 04/2023 od 6. srpnja 2023. o digitalizaciji upravljanja financijskim sredstvima EU-a; podsjeća na pozitivne učinke digitalizacije na sprečavanje i otkrivanje prijevara i nepravilnosti, kao i na upravljanje, kontrolu i reviziju sredstava EU-a omogućavanjem lakšeg i bržeg pristupa podacima i unakrsnih provjera na daljinu, čime se ograničavaju troškovi smanjenjem potrebe za kontrolama i provjerama na licu mjesta;

59. uviđa da iskorištavanje podatkovnog gospodarstva u stvarnom vremenu ima znatne koristi za zaštitu financijskih interesa Unije, uz istodobno smanjenje administrativnog opterećenja za javna tijela i poduzeća koja unutar EU-a posluju i trguju prekogranično; poziva Uniju i države članice da poboljšaju učinkovitost razmjene podataka stvaranjem digitalnog ekosustava kojim se u stvarnom vremenu

---

[1] Uredba (EU) 2024/903 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. ožujka 2024. o utvrđivanju mjera za visoku razinu interoperabilnosti javnog sektora u Uniji (Akt o interoperabilnoj Europi) (SL L, 2024/903, 22.3.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj).

omogućuje neometano i sigurno kretanje standardiziranih, strukturiranih i strojno čitljivih podataka između poduzeća i javnih tijela, posebno nacionalnih poreznih uprava, kako bi se ograničile mogućnosti za počinjenje prijevara i utaje poreza;

60. dijeli mišljenje da bi digitalizacija trebala biti u središtu svake strategije za borbu protiv prijevara, a posebno da bi trebala biti integrirana u nacionalne strategije za borbu protiv prijevara kako bi se omogućila koordinacija među njezinim sastavnim dijelovima i kako bi se uzele u obzir prijetnje koje predstavljaju nove tehnologije;

61. smatra da digitalizacija nudi mogućnosti za konkretna poboljšanja u upravljanju mrežom za borbu protiv prijevara te da olakšavanjem komunikacije i pristupačnosti pomaže u poboljšanju izvješćivanja, čime se omogućuje bolje razumijevanje prepreka koje i dalje postoje te pravodobniji i sveobuhvatniji odgovor donositelja odluka i suzakonodavaca; pozdravlja činjenicu da je više od polovine država članica poduzelo korake za utvrđivanje i rješavanje problema nedostatka vještina u digitalizaciji, posebice nedostatak informacija i pristup podacima o digitalizaciji; potiče države članice i aktere koji čine strukturu za borbu protiv prijevara da nastave rješavati problem nedostatka vještina mjerama koje, među ostalim, uključuju razmjenu znanja, osposobljavanje te širenje znanja i vještina u području digitalizacije;

62. pozdravlja napore mnogih komponenti strukture za borbu protiv prijevara u procjeni i daljnjem razvoju mogućnosti koje umjetna inteligencija i strojno učenje nude za utvrđivanje i otkrivanje nepravilnosti te postizanje veće učinkovitosti u analitičkim i klasičnim administrativnim zadaćama; ponavlja da ljudska procjena mora ostati ključna značajka svakog procesa; dodaje da umjetna inteligencija može biti prekretnica u borbi protiv prijevara, omogućujući brzu analizu velikih skupova podataka te poboljšavajući otkrivanje prijevara i utvrđivanje obrazaca prijevara; podsjeća da se uspješna upotreba umjetne inteligencije oslanja na učinkovitu suradnju svih dionika i na dostupnost visokokvalitetnih podataka, što se temelji na učinkovitoj upotrebi alata ARACHNE; potiče Komisiju da radi na razvoju umjetne inteligencije u Europi kako bi se očuvala suverenost podataka i osigurala snažna zaštita podataka, u skladu s načelima navedenima u Aktu o umjetnoj inteligenciji[1] i Općoj uredbi

---

[1] Uredba (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji i o izmjeni uredaba (EZ) br. 300/2008, (EU) br. 167/2013, (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 i (EU) 2019/2144 te direktiva 2014/90/EU, (EU) 2016/797 i (EU) 2020/1828 (Akt o umjetnoj inteligenciji), (SL L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

o zaštiti podataka[1] (GDPR); poziva sve aktere u borbi protiv prijevara da ojačaju svoju suradnju kako bi se učinkovito i odgovorno iskoristila upotreba umjetne inteligencije u borbi protiv prijevara;

63. prepoznaje sve veći rizik da se sadržaj stvoren umjetnom inteligencijom upotrebljava za manipuliranje postupcima nabave, financijskim transakcijama i dokazima u istragama prijevara; poziva Komisiju da prednost da istraživanju i mjerama politike za borbu protiv prijevara koje omogućuje umjetna inteligencija, uključujući tehnologiju generiranja uvjerljivog krivotvorenog sadržaja i kampanje dezinformiranja koje se temelje na umjetnoj inteligenciji, a koje bi mogle ugroziti financijske mehanizme i mehanizme za borbu protiv prijevara; poziva Komisiju da predloži strože pravne odredbe i kazne za subjekte za koje se utvrdi da se koriste umjetnom inteligencijom za počinjenje ili omogućavanje financijskih prijevara, uključujući sustave pranja novca koji se temelje na umjetnoj inteligenciji, krivotvorenje ugovora i krađu digitalnog identiteta u postupcima javne nabave;

64. prepoznaje važnost upotrebe umjetne inteligencije za poboljšanje kvalitete i potpunosti podataka koji se razmjenjuju s državama članicama; u tom pogledu pozdravlja djelovanje OLAF-a, uključujući preporuke u godišnjim izvješćima PIF, strukturirane bilateralne dijaloge s državama članicama, reviziju akcijskog plana Komisije za borbu protiv prijevara i međuinstitucijske razmjene usmjerene na te teme;

65. nadalje poziva na namjensku inicijativu na razini EU-a za razvoj mehanizama za otkrivanje prijevara utemeljenih na umjetnoj inteligenciji u okviru OLAF-a, EPPO-a i Europola kako bi se povećala učinkovitost u praćenju i sprečavanju financijskih kaznenih djela na štetu proračuna EU-a; preporučuje osnivanje radne skupine na razini EU-a sastavljene od predstavnika OLAF-a, EPPO-a, Europola i nacionalnih jedinica za borbu protiv prijevara, s posebnim naglaskom na prijetnjama u pogledu digitalnih prijevara, uključujući tehnologije za generiranje uvjerljivog krivotvorenog sadržaja, lažne dokumente generirane umjetnom inteligencijom i prijevare povezane sa sintetičkim identitetom; ističe da bi ta radna skupina trebala razvijati i razmjenjivati najbolje prakse s državama članicama;

66. naglašava potrebu za povećanom prekograničnom suradnjom i mehanizmima razmjene podataka među državama članicama u borbi protiv prijevara omogućenih umjetnom inteligencijom, posebno u visokorizičnim područjima kao što su PDV, carine i distribucija financijske pomoći; potiče stvaranje zajedničkog obavještajnog centra EU-a za praćenje prijevarnih aktivnosti umjetne inteligencije

---

[1] Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

u stvarnom vremenu; poziva Komisiju i države članice da integriraju umjetnu inteligenciju i analitiku podataka u sustave za otkrivanje prijevara, osiguravajući interoperabilnost između nacionalnih baza podataka i baza podataka na razini EU-a, uz istodobno zadržavanje snažnih zaštitnih mjera za zaštitu podataka;

67. poziva Komisiju i države članice da provedu stroge mjere transparentnosti i revizije u alatima za otkrivanje prijevara koji se temelje na umjetnoj inteligenciji kako bi se spriječila pristranost, algoritamska manipulacija i zlouporaba u sustavima financijskog nadzora; potiče razvoj etičkih smjernica u području umjetne inteligencije za institucije za borbu protiv prijevara kako bi se zajamčila odgovornost;

68. poziva na obvezni postupak forenzičke provjere svih digitalnih dokaza podnesenih u slučajevima financijskih prijevara, čime bi se osigurala vjerodostojnost dokumenata te audio i video materijala koji se upotrebljavaju u istragama;

Unutarnja razina strukture EU-a za borbu protiv prijevara – ključne mjere na razini EU-a za 2023.

69. ističe činjenicu da je struktura EU-a za borbu protiv prijevara složena institucionalna struktura osmišljena za otkrivanje, sprečavanje i borbu protiv prijevara i drugih oblika neprimjerenog postupanja koje utječu na financijske interese EU-a, koja se temelji na višeslojnoj mreži suradnje u kojoj se prva razina (OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, AMLA, Komisija, Europski revizorski sud i Europska investicijska banka (EIB)) temelji na horizontalnoj suradnji između institucija, tijela, ureda i agencija EU-a, dok se druge razine temelje na vertikalnim odnosima između EU-a i nacionalnih tijela te između tijela EU-a i međunarodnih organizacija; ističe da se struktura za borbu protiv prijevara tijekom godina razvijala nizom zasebnih odluka koje su dovele do inovativne mreže subjekata; ističe da su njihove koordinirane aktivnosti posljednjih godina stvorile vrijedno iskustvo koje bi trebalo uzeti u obzir u budućoj reviziji relevantnih propisa; naglašava da je osnivanjem EPPO-a uspostavljeno prvo europsko tijelo za kazneni progon kojim se omogućuju brze i izravne kaznene istrage i kazneni progon, te da iskustva stečena tijekom prvih godina njegove operativne aktivnosti moraju biti primjereno integrirana u zakonodavni okvir kako bi se u potpunosti iskoristili dostupni alati i resursi; naglašava važnost jasnih mandata među različitim institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU-a kako bi se rizik od preklapanja i udvostručavanja sveo na najmanju moguću mjeru i tako osigurala učinkovitost funkcioniranja strukture za borbu protiv prijevara;

70. cijeni činjenicu da su u izvješće PIF za 2023. uključeni glavni administrativni i pravosudni rezultati koje su postigli OLAF i EPPO, što je uslijedilo nakon brojnih poziva Parlamenta na sveobuhvatnije izvješćivanje o mjerama koje provode komponente strukture za borbu

protiv prijevara; međutim, smatra da bi trebalo riješiti pitanje razlika u prirodi, opsegu i granularnosti tih dvaju izvješća te da bi područja suradnje trebalo jasno navesti; smatra da su razlike u brojkama koje su dostavili OLAF, EPPO i izvješće PIF za 2023. opravdane u trenutačnim okolnostima; ističe da tijela za izvješćivanje u državama članicama mogu izvješćivati o kaznenim istragama samo ako im relevantna pravosudna tijela odobre da to učine, što znači da, iako EPPO i OLAF izvješćuju o podacima o aktivnim istragama, tijela za izvješćivanje često ne mogu unijeti te pojedinosti u bazu podataka IMS-a zbog potrebe za zaštitom povjerljivosti i osiguravanjem pravilnog provođenja istraga; shvaća da ti slučajevi dovode do razlika u podacima („delta”) koje se mogu ukloniti tek nakon završetka istraga i uključivanja relevantnih podataka u izvješćivanje Komisije kako bi se mogli uključiti u buduće izvješće o PIF-u;

71. pozdravlja činjenicu da je Komisija u svibnju 2023. donijela paket mjera za borbu protiv korupcije koji obuhvaća Prijedlog direktive o borbi protiv korupcije; smatra da je potrebno pojačati sprečavanje i kazneni progon korupcije i poziva Komisiju da pojača praćenje provedbe mjera u državama članicama;

72. pozdravlja uspostavu mreže za borbu protiv korupcije, koja se prvi put sastala 20. rujna 2023. i smatra da bi mapiranje područja s visokim rizikom od korupcije moglo učinkovito doprinijeti daljnjem razvoju strategije EU-a za borbu protiv korupcije;

73. naglašava važnost vladavine prava kao jedne od temeljnih vrijednosti Unije i ističe da je mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava ključan kako bi se osiguralo da države članice i dalje poštuju načela vladavine prava; ponavlja svoju duboku zabrinutost u pogledu stanja u vezi s vladavinom prava u određenim državama članicama, koje je samo po sebi duboko zabrinjavajuće i može dovesti do ozbiljnih gubitaka za proračun Unije; poziva Komisiju da osigura strogu i brzu provedbu svih elemenata spomenutog mehanizma kada države članice krše načela vladavine prava te kada to utječe ili bi moglo utjecati na financijske interese EU-a; nadalje ustraje u potrebi za usklađenošću različitih instrumenata pri procjeni stanja vladavine prava u državama članicama;

74. napominje da se u četvrtom izvješću Komisije o vladavini prava za 2023., donesenom u veljači 2024., navode mjere poduzete na temelju preporuka iz prošlogodišnjeg izvješća o vladavini prava; potvrđuje da su u borbi protiv korupcije razne države članice ažurirale ili pokrenule reviziju svojih nacionalnih strategija i/ili akcijskih planova, dok su druge provele reformu kaznenog prava kako bi ojačale borbu protiv korupcije; primjećuje da su za mnoge države članice glavna prepreka borbi protiv korupcije ograničeni resursi državnog odvjetništva; poziva Komisiju da nastavi poticati i podupirati napore država članica za reformu i poboljšanje učinkovitosti kaznenih postupaka te rješavanje drugih izazova utvrđenih u izvješću; podsjeća Komisiju na učinkovite alate koji joj stoje na raspolaganju

za zaštitu vladavine prava, kao što su postupci zbog povrede prava, uvjetovanost financiranja i postupci iz članka 7. UEU-a, te očekuje da će se u potpunosti koristiti svim tim alatima; u tom pogledu ističe da se novom Financijskom uredbom uvodi uvjetovanost povezana s vrijednostima iz članka 2. UEU-a i poziva Komisiju da je počne primjenjivati, posebno u slučajevima u kojima su protiv države članice već pokrenuti postupci zbog povrede vrijednosti iz članka 2. UEU-a jer to predstavlja jasno prepoznavanje aktualnog kršenja koje bi moglo utjecati i na dobro financijsko upravljanje proračunom Unije;

75. prima na znanje odluku Komisije o neukidanju mjere na temelju članka 2. stavka 2. Provedbene odluke Vijeća (EU) 2022/2506 od 15. prosinca 2022. o mjerama za zaštitu proračuna Unije od povreda načelâ vladavine prava u Mađarskoj[1]; očekuje od Komisije i Vijeća da ukinu donesene mjere samo ako se prikupe dokazi da su se korektivne mjere koje je donijela mađarska vlada pokazale učinkovitima u praksi, a posebno da nije otkriveno nikakvo nazadovanje u pogledu već donesenih mjera; osuđuje prijetnje, kao što je špijunaža, kojima je izloženo osoblje institucija EU-a, primjerice osoblje OLAF-a tijekom njegovih istražnih misija u Mađarskoj; naglašava da takva djelovanja ozbiljno ugrožavaju vladavinu prava i integritet institucija EU-a; poziva na brzu uspostavu snažnih zaštitnih mjera kako bi se zaštitilo osoblje institucija EU-a na misijama; poziva mađarske vlasti da poduzmu hitne i konkretne korake za zaštitu neovisnosti pravosuđa, poštovanje slobode medija i potpunu provedbu preporuka iz Izvješća Komisije o vladavini prava kako bi se ponovno uspostavili demokratski sustavi provjere i ravnoteže; potiče Vijeće da nastavi s postupkom iz članka 7. UEU-a protiv mađarske vlade;

76. naglašava da je poštovanje vladavine prava, uključujući borbu protiv korupcije, ključna odrednica okruženja jedinstvenog tržišta koje potiče ulaganja, rast, otvaranje radnih mjesta i inovacije te štiti mala i srednja poduzeća (MSP) i gospodarske subjekte koji posluju prekogranično; naglašava da je Komisija odgovorna za strogu provjeru ostvarenja ključnih etapa povezanih s vladavinom prava integriranih u različite planove država članica za oporavak i otpornost, koje su preduvjet za isplatu financijskih sredstava; podsjeća da povjerenik za demokraciju, pravosuđe i vladavinu prava, u bliskoj suradnji s nedavno imenovanim povjerenikom za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu, snosi primarnu odgovornost za potpunu primjenu općeg sustava uvjetovanosti; poziva Komisiju da ne upotrebljava „dijalog” s državama članicama ili „pilot-postupak” kao neograničena sredstva za izbjegavanje pokretanja stvarnih postupaka zbog povrede prava; nadalje poziva Komisiju da na horizontalnoj razini prednost da povredama koje utječu na financijske interese EU-a, posebno u pogledu Direktive PIF i Uredbe

---

[1] SL L 325, 20.12.2022., str. 94., *ELI:* http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/2506/oj.

o EPPO-u[1]; pozdravlja izjavu iz Političkih smjernica Komisije o važnosti vladavine prava za sredstva EU-a te predanost povjerenika za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu uvođenju snažnih zaštitnih mjera u pogledu vladavine prava u sljedećem VFO-u;

77. smatra da je potrebno dodatno ojačati zaštitu zajedničkih vrijednosti EU-a iz članka 2. UEU-a koje su trenutačno uključene u Uredbu o zajedničkim odredbama; poziva Komisiju da istraži kako bi se mehanizam istovjetan horizontalnim uvjetima koji omogućuju provedbu mogao razviti kao opća značajka u svim područjima proračuna EU-a u cilju povezivanja šireg raspona politika sa svim vrijednostima utvrđenima u članku 2. UEU-a; poziva Komisiju da istraži načine povezivanja financiranja s uvjetima vladavine prava i dovršetkom potrebnih reformi kako bi se osigurao sveobuhvatan pristup koji se primjenjuje horizontalno na sve fondove EU-a; poziva Komisiju da slijedi sveobuhvatan pristup i da kao prioritet iznese prijedloge za daljnje jačanje paketa instrumenata Unije za vladavinu prava, uključujući pojačanu uvjetovanost u pogledu vladavine prava za sredstva dodijeljena u trenutačnom programskom razdoblju;

78. smatra da je korupcija neodvojivo povezana s pranjem novca i da je pranje novca jedan od najvažnijih pokretača nezakonitih aktivnosti članova organiziranih kriminalnih skupina jer im omogućuje prijenos imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u zakonito gospodarstvo; uviđa da su heterogeni nacionalni pravni sustavi i fragmentirana primjena okvira Unije za sprečavanje pranja novca otežali sprečavanje, otkrivanje i suzbijanje pranja novca; u tom pogledu pozdravlja donošenje ambicioznog zakonodavnog paketa za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, kojim će se ujediniti nacionalna pravila i time poboljšati kolektivna borba protiv pranja novca diljem Unije; pozdravlja uspostavu novog Tijela za sprečavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma (AMLA); smatra da će ta nova agencija imati središnju ulogu u novom okviru za sprečavanje pranja novca zahvaljujući svojim koordinacijskim i nadzornim odgovornostima; podsjeća da su pranje novca i financiranje terorizma neodvojivo povezani te poziva na snažniju ulogu EPPO-a, OLAF-a i Europskog revizorskog suda u borbi protiv tih pojava;

79. dijeli stajalište da je zaštita financijskih interesa EU-a ojačana preinakom Financijske uredbe; ističe da je područje primjene EDES-a prošireno na podijeljeno i izravno upravljanje te da pruža nove osnove za isključenje; pozdravlja uvođenje pravne osnove za alat za utvrđivanje razine rizika i rudarenje podataka koji će se upotrebljavati u svim državama članicama i pri svim načinima upravljanja; žali zbog toga što će obje te mjere stupiti na snagu tek

---

[1] Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj) .

2028. i tek sa sljedećim VFO-om, što će dovesti do još nekoliko godina bez sveobuhvatne transparentnosti u pogledu krajnjih primatelja sredstava EU-a i propuštanja ključne prilike za upotrebu tih podataka za jačanje zaštitnih mjera protiv korupcije i prijevara;

80. cijeni donošenje ažuriranog akcijskog plana[1] za strategiju Komisije za borbu protiv prijevara iz 2019.; napominje da uključuje 44 mjere raspoređene u sedam tema koje posebno obuhvaćaju digitalizaciju, suradnju, Mehanizam za oporavak i otpornost, carinske prijevare i podizanje razine osviještenosti o etičkim pitanjima i pitanjima kulture borbe protiv prijevara;

81. ističe da je Program EU-a za borbu protiv prijevara (UAFP) jedini program potrošnje posebno namijenjen borbi protiv prijevara koje utječu na financijske interese EU-a te da se njime pruža relevantna potpora tijelima svih država članica kao komponentama vanjske razine strukture za borbu protiv prijevara kako bi se ojačala borba protiv prijevara; primjećuje da UAFP ima fleksibilnost potrebnu za prilagodbu okruženju borbe protiv prijevara koje se stalno mijenja i da je usklađen sa sedmogodišnjim razdobljem (2021. – 2027.) trenutačnog VFO-a; napominje da je do sada 55 % ukupne provedbe UAFP-a doprinijelo digitalnoj tranziciji;

82. poziva Komisiju da se nadoveže na uspjeh UAFP-a i potiče povjerenika za proračun i borbu protiv prijevara da UAFP smatra modelom koji treba proširiti u sljedećem VFO-u, u skladu sa zadaćom navedenom u mandatnom pismu, a to je osiguravanje potpore naporima država članica u zaštiti financijskih interesa Unije;

83. pozdravlja prvi zahtjev za pridruživanje UAFP-u zaprimljen 2023. od zemlje koja nije članica EU-a, odnosno Ukrajine, s kojom je dogovoren sporazum o pridruživanju koji obuhvaća njezino sudjelovanje u programu, a donesen je u ožujku 2024.;

84. izražava zabrinutost zbog toga što je Komisija u najnovijoj privremenoj evaluaciji programa „Hercule III” utvrdila aspekte koji su potencijalno ugrozili učinkovitost programa, posebice činjenicu da su upravama određenih država članica nedostajali resursi koji bi im omogućili da se nose s administrativnim zahtjevima programa;

85. prima na znanje ponovljene pozive EPPO-a da se ojača kapacitet relevantnih komponenti strukture za borbu protiv prijevara za otkrivanje i podsjeća da se, u skladu sa strategijom Komisije za borbu protiv prijevara, naglasak treba staviti na analizu podataka kao alat za otkrivanje prijevara; u tom pogledu ističe važnost usklađivanja definicija kako bi se dobili usporedivi podaci diljem EU-a; potiče

---

[1] Komunikacija Komisije od 11. srpnja 2023. naslovljena „Akcijski plan za provedbu strategije Komisije za borbu protiv prijevara - revizija 2023.” (COM(2023)0405) i priloženi radni dokument službi Komisije od 11. srpnja 2023. naslovljen „Akcijski plan – revizija 2023.” (SWD(2023)0245).

Komisiju da ojača upotrebu IMS-a kao alata za potporu revizorima u analizi rizika pri pripremi revizijskih aktivnosti; poziva OLAF da poveća svoju ponudu osposobljavanja za osoblje Komisije, uključujući revizore i relevantne aktere iz područja financijskih tokova;

86. svjestan je da decentralizirana struktura EPPO-a podrazumijeva međudjelovanje između nacionalnog prava i prava EU-a te između nacionalnih tijela i EPPO-a; shvaća da EPPO djeluje na temelju izravno primjenjivih propisa EU-a, ali i da iziskuje donošenje odgovarajućih provedbenih mjera putem nacionalnog zakonodavstva kojim se prenosi Direktiva PIF i drugi relevantni akti Unije; poziva Komisiju da osigura potpunu usklađenost nacionalnog zakonodavstva s Uredbom o EPPO-u i Direktivom PIF, da pokrene postupke zbog povrede prava i predloži reviziju tih pravnih akata kako bi EPPO bio učinkovitiji u izvršavanju svojeg mandata;

87. prima na znanje rezultate procjene usklađenosti mjera koje su države članice donijele kako bi prilagodile svoje sustave Uredbi o EPPO-u[1], koja je predstavljena u rujnu 2023.; žali zbog toga što mnoge situacije još uvijek nisu optimalne te ih je potrebno riješiti jer oslabljuju učinkovitost zaštite financijskih interesa Unije putem kaznenih istraga; posebno upućuje na raspodjelu nadležnosti između nacionalnih tužiteljstava i EPPO-a; također naglašava da se Uredbom o EPPO-u propisuje izravno izvješćivanje o mogućim slučajevima EPPO-a bez nepotrebne odgode; poziva Komisiju da provjerava i prati da su države članice u potpunosti usklađene s Uredbom o EPPO-u i da EPPO brzo i direktno izvješćuju o sumnjama na prijevaru u područjima u njegove nadležnosti;

88. zabrinut je zbog toga što u mnogim državama članicama imenovano nacionalno tijelo koje odlučuje o neslaganjima između EPPO-a i nacionalnih tijela o nadležnosti za kazneni progon predmeta nije „sud” ili „pravosudno tijelo”; poziva Komisiju da provjeri i prati poštuju li države članice u potpunosti članak 25. stavak 6. i članak 42. stavak 2. točku (c) Uredbe o EPPO-u, kojim se zahtijeva mogućnost žalbe Sudu Europske unije protiv odluke nacionalnog tijela o dodjeli nadležnosti;

89. naglašava da bi trenutačna kontrola nacionalnih tijela nad „potrebnim” resursima i opremom delegiranih europskih tužitelja te potreba za upućivanjem na odredbe nacionalnih tijela o „odgovarajućim aranžmanima” o socijalnoj sigurnosti, mirovinama i osiguranju mogli ograničiti autonomiju i neovisnost djelovanja EPPO-a; poziva Komisiju da predloži odgovarajuća rješenja u predstojećoj reviziji Uredbe o EPPO-u;

---

[1] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004 – Okvirni ugovor JUST/2020/PR/03/0001 o uslugama pravne analize, uključujući procjenu usklađenosti nacionalnih mjera za prenošenje, u područjima politike pravosuđa i zaštite potrošača.

90. ističe da se prenošenje Direktive PIF razlikuje među državama članicama, što u nekim slučajevima utječe na prekograničnu izvršavanje nadležnosti EPPO-a; poziva Komisiju da osigura pravilnu provedbu Direktive PIF i da predloži njezinu reviziju na temelju stečenog iskustva;

91. ističe da se u kontekstu članka 25. stavka 3. Uredbe o EPPO-u, u kojem se razrađuje izvršavanje nadležnosti EPPO-a u slučaju kaznenih djela koja se ne odnose na PIF, ali koja su neraskidivo povezana s kaznenim djelima PIF, postavljaju pravna i praktična pitanja te da ga je potrebno dodatno optimizirati kako bi se učinkovito iskoristio pravni okvir EPPO-a; poziva Komisiju da predloži odgovarajuća rješenja u predstojećoj reviziji Uredbe o EPPO-u kako bi se ojačala sposobnost EPPO-a za istraživanje prekograničnog organiziranog kriminala;

92. ponavlja[1] da EPPO ima važnu ulogu u zaštiti vladavine prava i borbi protiv korupcije u Uniji te potiče Komisiju da u izvješćima o vladavini prava pomno prati razinu suradnje država članica s EPPO-om; pozdravlja priključivanje Poljske i Švedske EPPO-u; s odobrenjem prima na znanje nedavnu najavu Irske da namjerava sudjelovati; poziva mađarsku vladu, kao jedinu preostalu državu članicu koja se još nije pridružila EPPO-u unatoč nepostojanju pravnih ili ustavnih prepreka za to, da se bez daljnje odgode pridruži EPPO-u; podsjeća da je široka javna potpora pridruživanju Mađarske dokazana prikupljanjem 680 000 potpisa u korist pridruživanja EPPO-u, čime se ističe snažan društveni zahtjev za pojačanom pravnom zaštitom od prijevara i korupcije koje utječu na financijske interese Unije;

93. ponavlja svoj poziv na pokretanje razmjene gledišta o mogućem pojašnjenju nadležnosti EPPO-a u okviru njegova mandata, kako je utvrđeno u Ugovoru, u pogledu zaštite financijskih interesa Unije;

94. napominje da se 2023. povećala suradnja među relevantnim akterima, pri čemu su EPPO i Eurojust surađivali na 26 aktivnih predmeta krajem 2023.; isto tako primjećuje da su EPPO i Europol 2023. učinkovito surađivali u različitim operativnim pitanjima te prima na znanje da se ta suradnja 2023. gotovo udvostručila, pri čemu je Europol na zahtjev EPPO-a pružio potporu u 47 predmeta; poziva Komisiju da od EPPO-a i Eurojusta zatraži da specificiraju kriterije učinkovitosti na temelju kojih provode svoje aktivnosti;

95. pozdravlja napore OLAF-a i EPPO-a da ojačaju svoju suradnju; prima na znanje da ta dva ureda razmjenjuju informacije kako bi se izbjegle paralelne istrage o istim pitanjima te da je 2023. OLAF pokrenuo 22 komplementarne istrage, a EPPO je zatražio četiri istrage za potporu; svjestan je da sinergije koje proizlaze iz upotrebe komplementarnih istraga (bivši članak 12. točka (f) Uredbe o OLAF-

---

[1] Rezoluciju Europskog parlamenta od 28. veljače 2024. naslovljenu „Izvješće o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2023.”.

u) i istraga za potporu (bivši članak 12. točka (e) Uredbe o OLAF-u) nisu optimalne; poziva Komisiju da se prilikom revizije svojih propisa pozabavi pravnim i operativnim uzrocima za to;

96. zabrinut je zbog nedostatka analize i točnih informacija o povratima u korist proračuna Unije koji bi trebali uslijediti nakon istraga i OLAF-a i EPPO-a; svjestan je da učinak strukture za borbu protiv prijevara na sigurnost građana i provedbu vladavine prava u Uniji nadilazi samu kvantifikaciju financijskih povrata; naglašava, međutim, da bi rezultati napora uloženih u stvaranje strukture za borbu protiv prijevara trebali biti usmjereni na mjerljivost i biti opipljivi barem u pogledu proračunskih aspekata; naglašava da bi pri dodjeli sredstava i definiranju mandata trebalo procijeniti i uzeti u obzir učinak aktivnosti provedenih za zaštitu financijskih interesa Unije;

97. shvaća da Komisija tek treba dostaviti podatke o povratima u korist proračuna Unije nakon aktivnosti EPPO-a prijavljenih Komisiji, kako je predviđeno člankom 103. stavkom 2. Uredbe o EPPO-u, te da je to pitanje uključeno u mandatno pismo povjerenika za proračun, borbu protiv prijevara i javnu upravu; primjećuje da je zamrzavanje imovine ključno za borbu protiv kriminala koji utječe na proračun EU-a, te da je potrebno određeno vrijeme da se zamrzavanje pretvori u stvarne zapljene i povrate; ističe da se ne očekuje da će se zaplijenjeni iznos automatski vratiti u proračun Unije; napominje da bi se, u skladu s člankom 38. Uredbe o EPPO-u, potencijalni prihodi koji proizlaze iz mjera zapljene i oduzimanja koje poduzimaju delegirani europski tužitelji u državama članicama trebali vratiti u proračun EU-a i da bi se u proračunu EU-a mogli smatrati nenamjenskim prihodima; poziva Komisiju da poduzme potrebne mjere s relevantnim nacionalnim tijelima kako bi se omogućilo da se ti iznosi unesu u proračun EU-a;

98. ističe da podaci o stvarnim povratima u skladu s financijskim preporukama OLAF-a nisu objavljeni ni u godišnjem izvješću OLAF-a ni u bilo kojem drugom službenom izvješću Komisije; žali zbog toga što su dostupni samo agregirani podaci i odnose se na 2 299 financijskih preporuka koje je OLAF izdao u razdoblju od 2012. do 2023. za ukupni iznos od oko devet milijardi EUR; napominje da analiza dostupnih podataka upućuje na znatan prostor za poboljšanje; primjećuje da postoji velika razlika između iznosa koje je OLAF preporučio za povrat, iznosa za koji su službe Komisije utvrdile da je povrat moguć i iznosa koji je naposljetku stvarno vraćen; zabrinut je zbog niskih stopa povrata za neopravdane rashode (za aktivnosti koje se provode u okviru podijeljenog i neizravnog upravljanja stopa iznosi 34 % odnosno 11 %, a za povrat u okviru izravnog upravljanja samo 22 %); poziva Komisiju da pruži odgovarajuće detaljne podatke o povratu i procijeni razloge za razlike u povratu; naglašava potrebu da OLAF i Komisija dogovore i dosljedno primjenjuju zajedničke kriterije ocjenjivanja kojima se osigurava veća konvergencija i jasnoća, čime se poboljšava učinkovitost i djelotvornost procjene financijskog povrata; naglašava

da je povrat nakon preporuke OLAF-a i istraga EPPO-a važna mjera učinkovitosti strukture za borbu protiv prijevara i poziva na veću transparentnost u tom pogledu;

Vanjski sloj strukture EU-a za borbu protiv prijevara – ključne mjere na nacionalnoj razini 2023.

99. prima na znanje da se ukupna razina provedbe preporuka Komisije izdanih u izvješću PIF za 2022. u državama članicama smatra zadovoljavajućom; ističe, međutim, da i dalje postoje znatne razlike među državama članicama; posebno je zabrinut zbog slučajeva neodgovarajućeg prijavljivanja nepravilnosti u nekim državama članicama putem IMS-a; podsjeća na to da je izvješćivanje obvezno u skladu s postojećim propisima i potiče OLAF da ojača svoje mjere nadzora i praćenja kako bi se postiglo jedinstveno izvješćivanje diljem Unije;

100. poziva Komisiju da prati sveobuhvatnost izvješćivanja u IMS-u od strane zemalja koje primaju pretpristupnu pomoć te pozdravlja inicijative Glavne uprave za susjedsku politiku i pregovore o proširenju koje se odnose na provedbu obveza država kandidatkinja da redovito prijavljuju nepravilnosti u IMS-u;

101. potiče države članice da u IMS-u prijavljuju nepravilnosti povezane s Mehanizmom za oporavak i otpornost, u skladu s preporukama Europskog revizorskog suda; poziva Komisiju da državama članicama olakša takvu upotrebu IMS-a pružanjem potpore u obliku osposobljavanja, seminara i razmjene najboljih praksi;

102. pozdravlja sudjelovanje Švedske i Poljske u EPPO-u, o kojem je odlučeno 2024., kao i cilj nove irske vlade da se pridruži EPPO-u; ustraje u tome da države članice koje još ne sudjeluju to moraju učiniti bez odgode i poziva Komisiju da pozitivnim mjerama potakne sudjelovanje u EPPO-u;

103. ponavlja da neučinkovita ili nepravodobna suradnja ili nesuradnja država članica s EPPO-om i OLAF-om predstavlja osnovu za djelovanje u skladu s Uredbom o uvjetovanosti; poziva Komisiju da uzme u obzir sve informacije EPPO-a i OLAF-a o situacijama u kojima države članice ne ispunjavaju svoje obveze;

104. smatra da su nacionalne strategije za borbu protiv prijevara najučinkovitiji alat za koordinaciju između različitih nacionalnih, regionalnih i sektorskih tijela i mnogih lokalnih tijela kojima su povjerene zadaće u koje je organiziran ciklus borbe protiv prijevara; napominje da je 2023. godine 21 od 27 država članica izvijestila da ima strategiju za borbu protiv prijevara; primjećuje da je od 21 države članice samo 10 država članica imalo potpunu nacionalnu

strategiju za borbu protiv prijevara[1], dok je 11 država članica imalo samo sektorsku, a ne nacionalnu, strategiju za borbu protiv prijevara; uviđa da se pristup država članica u njihovim strategijama za borbu protiv prijevara danas uvelike razlikuje; žali zbog toga što šest država članica uopće nema strategiju za borbu protiv prijevara; duboko žali zbog te vrlo nezadovoljavajuće situacije, kojom se ugrožava integritet potrošnje EU-a i potkopava povjerenje građana u institucije EU-a;

105. smatra da bi države članice imale koristi od periodične evaluacije svojih okvira za borbu protiv prijevara; poziva Komisiju da potakne države članice da provode neovisne ili stručne revizije svojih okvira za borbu protiv prijevara kako bi se poboljšala dosljednost i ostvarili visoki standardi;

106. potiče Komisiju da predloži provedive inicijative kako bi se razjasnio odnos i razmotrilo uspostavljanje veze između donošenja nacionalne strategije za borbu protiv prijevara u državama članicama i razine financijske potpore koju primaju;

107. poziva Komisiju da u okviru pripreme revizije Uredbe o OLAF-u pokrene postupak praćenja trenutačnog stanja službi za koordinaciju borbe protiv prijevara (AFCOS) uspostavljenih u državama članicama; potiče Komisiju da planira ažuriranje i preoblikovanje njihove strukture, uloge, odgovornosti i mandata; žali zbog neoptimalne razine osoblja u većini AFCOS-a u državama članicama; ističe da je potrebno osigurati dovoljnu razinu stručnosti među osobljem u nacionalnim strukturama za koordinaciju borbe protiv prijevara; poziva Komisiju da potakne i podupire države članice da prioritetno riješe ta pitanja, među ostalim u kontekstu ciklusa europskog semestra;

108. ističe ulogu javnih tijela u poticanju kulture nulte tolerancije prema prijevarama i posebno naglašava važnost sprečavanja prijevara kako bi se osiguralo da do prijevara, korupcije, sukoba interesa i drugih oblika zlouporabe sredstava niti ne dođe; podsjeća da je pravilno prenošenje Direktive PIF, donesene 5. srpnja 2017., ključno za zaštitu proračuna Unije, za provedbu svih politika EU-a za koje se koristi novac EU-a, među ostalim u kontekstu realizacije Mehanizma za oporavak i otpornost, te za utvrđivanje opsega istraga i kaznenih progona koje provodi EPPO, čija je nadležnost utvrđena na temelju Direktive PIF, kako je provedena nacionalnim pravom; očekuje od nacionalnih tijela, uključujući vlade, u svim državama članicama da nedvosmisleno osude prijevare, korupciju, sukobe interesa i svaku drugu zlouporabu javnih sredstava, zauzimajući proaktivan pristup zaštiti financijskih interesa Unije zahvaljujući učinkovitim mjerama u područjima kao što su procjena rizika, komunikacija i razmjena

---

[1] Od tih deset nacionalnih strategija za borbu protiv prijevara, jedna ne obuhvaća sve faze ciklusa borbe protiv prijevara, jedna nema višegodišnju perspektivu, a dvije je potrebno ažurirati.

informacija te osposobljavanje osoblja; poziva Komisiju da pravodobno intervenira putem postupaka zbog povrede prava kako bi se osiguralo dosljedno prenošenje Direktive PIF te efektivna odgovornost pravnih i fizičkih osoba kao i sankcije za njih;

109. ponavlja da zviždači imaju ključnu ulogu u poticanju otkrivanja, istrage i kaznenog progona prijevara; prima na znanje da su do kraja 2023. godine 24 države članice donijele nacionalno zakonodavstvo za prenošenje Direktive o zviždačima i izjavile da je njihovo prenošenje dovršeno; međutim, žali zbog toga što je u ožujku 2023., nakon analize donesenih nacionalnih mjera, Komisija morala uputiti šest država članica Sudu Europske unije zbog neprenošenja Direktive i neobavješćivanja o mjerama za prenošenje i zatražiti od Suda da izrekne financijske sankcije; zabrinut je zbog daljnjih postupaka zbog povrede prava[1] koji su u tijeku protiv šest drugih država članica; poziva Komisiju da pojača praćenje nacionalnih mjera za prenošenje i o tome izvijesti Parlament; naglašava da Parlament također mora hitno osigurati pravilno prenošenje Direktive, kako je potvrđeno presudom Suda Europske unije od 11. rujna 2024., u kojoj je utvrđeno da aktualni okvir Parlamenta ne pruža uravnoteženu i učinkovitu zaštitu od odmazde; poziva Parlament da odmah donese stroga pravila u skladu s Direktivom kako bi zaštitio svoje zviždače;

110. napominje da je istražni odjel Europske investicijske banke (EIB IG/IN) do kraja 2023. uputio 10 predmeta EPPO-u i 17 predmeta OLAF-u; svjestan je da subjekti za koje je EIB IG/IN utvrdio da sudjeluju u zabranjenim praksama mogu biti isključeni, drugim riječima, u određenom razdoblju proglašeni neprihvatljivima za dodjelu bilo kakvih ugovora ili ulaženja u bilo kakav odnos s EIB-om; primjećuje da je 2023. taj postupak isključenja doveo do isključenja pet gospodarskih subjekata na minimalno razdoblje od tri godine, dok je pet drugih poduzeća postiglo sporazume o nagodbi u kojima se primjenjuju uvjeti na njihovu prihvatljivost;

Vanjska dimenzija zaštite financijskih interesa EU-a

111. pozdravlja reakciju Komisije na svoj poziv da se povećaju praćenje i kontrola nad sredstvima u okviru Instrumenta za globalnu Europu / Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju za pomoć zemljama koje nisu članice EU-a, kao i reakciju u obliku zajedničke komunikacije s Visokim predstavnikom Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku[2]; cijeni stalne napore Komisije da osigura uključivanje antikorupcijskih mjera u instrumente EU-a za vanjsko

---

1 Izvješće Komisije od 3. srpnja 2024. o provedbi i primjeni Direktive (EU) 2019/1937 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2019. o zaštiti osoba koje prijavljuju povrede prava Unije (COM(2024)0269),

2 Zajednička komunikacija Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 3. svibnja 2023. o borbi protiv korupcije (JOIN(2023)0012).

djelovanje; ponavlja svoju preporuku da se obustavi proračunska potpora i da se sredstva opozovu zemljama izvan EU-a, uključujući zemlje kandidatkinje, u kojima vlasti očito ne poduzimaju stvarne mjere protiv raširene korupcije, a da se pritom ne ugrozi potpora civilnom stanovništvu; naglašava da su poštovanje vrijednosti EU-a i predanost njihovu promicanju ključan preduvjet za sve partnere koji žele pristupiti Uniji; ponavlja da je pristupanje EU-u proces koji se temelji na zaslugama i u okviru kojeg se svaka zemlja koja je podnijela zahtjev ocjenjuje na temelju njezinih zasluga i ispunjavanja kopenhaških kriterija; smatra da bi se pri primjeni revidirane metodologije proširenja poseban naglasak trebao staviti na temeljne reforme te da bi trebalo primjenjivati pravedne i stroge mehanizme uvjetovanosti, kao i reverzibilnost ako dođe do nazadovanja; smatra da se moraju upotrijebiti odgovarajući alati kako bi se osiguralo da zemlje kandidatkinje, prije i nakon pristupanja Uniji, pokažu konkretnu i održivu usklađenost s vladavinom prava, demokratskim načelima i temeljnim pravima;

112. primjećuje da će u kontekstu ruskog agresivnog rata protiv Ukrajine, Ukrajini i dalje biti potrebna znatna potpora u aktualnom i sljedećem VFO-u te da će, u perspektivi pravednog i održivog mirovnog sporazuma, Ukrajini trebati potpora za poslijeratnu obnovu, među ostalim za službe središnje vlasti i reforme;

113. smatra da bi se tri stupa Instrumenta za Ukrajinu mogla na odgovarajući način preoblikovati te da bi obnova trebala biti usklađena s pretpristupnim zahtjevima; naglašava važnost bliske koordinacije i suradnje s mehanizmom za koordinaciju za Ukrajinu koji je uspostavila skupina G7; poziva EU i sve države članice da povećaju svoju potporu Ukrajini, uz istodobno uvođenje odgovarajućih mjera za zaštitu financijskih interesa EU-a sprečavanjem, otkrivanjem i ispravljanjem prijevara, korupcije, sukoba interesa i nepravilnosti pri upotrebi sredstava Unije, uključujući provedbu temeljitijih provjera, kako bi se zajamčilo da se sredstva EU-a koja se šalju Ukrajini i njezinim susjednim zemljama na odgovarajući način prate i da u konačnici koriste onima kojima je pomoć najpotrebnija;

114. naglašava da dosad nezabilježen obujam financijske potpore koji je Ukrajina tijekom posljednjih godina primila od EU-a i koji je raspodijeljen u iznimno nepovoljnim uvjetima u kontekstu rata koji je u tijeku podrazumijeva donošenje odgovarajućih mjera kako bi se osiguralo da se takva sredstva upotrebljavaju kako je predviđeno, posebno kada su namijenjena za infrastrukturu i ljude kojima je potrebna pomoć;

115. cijeni rad OLAF-a i EPPO-a na zaštiti financijskih interesa Unije u kontekstu pružanja osposobljavanja za povećanje administrativnih kapaciteta i autonomije, provođenja istraga u Ukrajini i postizanja radnog dogovora s Nacionalnim antikorupcijskim uredom Ukrajine kako bi se olakšala suradnja u istragama korupcije; poziva nadležne

urede EU-a da nastave surađivati s ukrajinskim tijelima i pružati im potporu;

116. u tom pogledu prepoznaje napredak koji je Ukrajina ostvarila u unapređenju reformi povezanih s neovisnošću pravosuđa, odgovornošću, borbom protiv korupcije i pranja novca, unatoč teškim uvjetima uzrokovanima aktualnom ruskom ratnom agresijom; potiče Ukrajinu da nastavi s reformama, među ostalim u pogledu utjecaja oligarha u politici;

117. pozdravlja pojačane sankcije koje je EU dosad nametnuo Rusiji, a koje obuhvaćaju zabranu sudjelovanja ruskih državljana i subjekata u ugovorima o javnoj nabavi u EU-u i ograničenja financiranja EU-a za ruske subjekte u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom; međutim, uviđa da unatoč aktualnim mjerama pojedinci i subjekti na koje se primjenjuju sankcije protiv Rusije i dalje mogu pronaći načine za zaobilaženje tih sankcija te stoga poziva EU i države članice da zadrže, ojačaju i prošire područje primjene i učinkovitost politike sankcija protiv Rusije i Bjelarusa;

118. uviđa da su države članice i njihova relevantna nadležna tijela odgovorni za učinkovitu provedbu i primjenu sankcija EU-a, kao i za utvrđivanje kršenja i izricanje odgovarajućih kazni; ističe ulogu carinskih tijela i važnost njihove bliske suradnje u jačanju ujednačene provedbe sankcija; u tom pogledu pozdravlja Baltičku carinsku inicijativu;

119. ističe da je EU najveći pružatelj vanjske pomoći palestinskim izbjeglicama; naglašava da se uz pomoć proračuna Unije mora nastaviti pružati potpora izgradnji mira i stabilnosti u regiji Bliskog istoka, borbi protiv terorizma, mržnje, fundamentalizma i dezinformacija, kao i promicanju ljudskih prava, borbi protiv nekažnjavanja i jačanju poštovanja vladavine prava; stoga naglašava da se proračunima EU-a ni u kojem slučaju ne smiju podupirati aktivnosti koje su u suprotnosti s tim ciljevima; konstatira da je nakon strašnih terorističkih napada Hamasa 7. listopada 2023. i navoda o zlouporabi sredstava EU-a u terorističke svrhe, Komisija provela reviziju financiranja u kojoj se, iako je zaključeno da dosad nisu pronađeni dokazi da je novac preusmjeren u neplanirane svrhe (uključujući za potporu teroristima u zatvoru) te da postojeće zaštitne mjere dobro funkcioniraju, ipak poziva na provođenje određenih dodatnih mjera za koje se smatra da su potrebne; podsjeća da svi taoci koje drži Hamas moraju biti pušteni na slobodu; naglašava da je važno zajamčiti da se sredstva EU-a učinkovito dodjeljuju i da se njima učinkovito upravlja kako bi se postigli zamišljeni ciljevi, čak i uz nadzor EPPO-a, OLAF-a i Revizorskog suda, prema potrebi; podsjeća na aktualan problem uništavanja projekata koje financira EU u Gazi i na Zapadnoj obali te poziva na veću odgovornost i zaštitne mjere u tom kontekstu;

120. naglašava da je obustava proračunske potpore u zemljama koje nisu članice EU-a, uključujući zemlje kandidatkinje, prikladna mjera u slučaju nepoduzimanja istinskih mjera protiv raširene korupcije; očekuje da se u pretpristupnim pregovorima kao prioritet postavi borba protiv korupcije, uz izgradnju kapaciteta preko specijaliziranih antikorupcijskih tijela; traži od Komisije da osigura, i u slučajevima obustave financiranja, pomoć civilnom stanovništvu alternativnim kanalima kada je to moguće;

121. naglašava važnost suradnje s međunarodnim organizacijama u borbi protiv prijevara; žali zbog nedostatka suradnje nekih međunarodnih organizacija u pružanju potpunog, neograničenog i pravodobnog pristupa za Revizorski sud dokumentima potrebnima za obavljanje njegovih zadaća; napominje da je Komisija pojačala komunikaciju s međunarodnim organizacijama i poziva je da dodatno intenzivira napore kako bi se osigurao pristup svoj zatraženoj dokumentaciji;

°

° °

122. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.